Henki & elämä

Jyväskylän seurakunnan lehti 4.12.2015 • numero 19

Viisi miljoonaa suomalaisuutta

Maailma vaarassa tuhoutua

sivu 3

Mulle kuuluisi ihan hyvää

sivu 5

Fiktio-Jeesus on lääkäri, isä ja homo

sivu 8–9

Pääkirjoitus

Häpeä

Minulle on pienestä pitäen ollut selvää, että isänmaa on vaatinut uhrinsa. Molemmat vanhempani menettivät sodassa isänsä. Paljon on puhuttu myös lottana palvelleista isotädeistä, joista yksi jäi 19-vuotiaana palaamatta. Sodat veivät ja vammauttivat väkeä, mutta heitä ei ole unohdettu.

Se Suomi, jonka edestä aiemmat polvet taistelivat, on nyt hukassa. Hävettää niiden veteraanien edessä, jotka nykymenoa vielä katselevat. Pahuus ja ahneus ovat niin pinnalla, että pahaa tekee.

Suomi on alkanut päästä maailmalla muidenkin kuin matkailulehtien otsikoihin. Lapin taika, eukonkanto ja suomalainen saunakulttuuri painuvat taka-alalle, kun muuta uutista pukkaa. Milloin se on huppupäinen Ku Klux -mies Lahdesta, milloin kansanedustaja nimittämässä monikulttuurisuutta painajaiseksi.

Kovinta ääntä nyky-Suomessa pitää porukka, joka heiluttelee kyllä mielellään Suomen lippua, mutta ei tajua samalla häpäisevänsä sitä. Sama porukka, joka edustaa sellaista suomalaisuutta, jota harva täyspäinen haluaa tunnustaa. Tälle joukolle väkivalta on ratkaisu vähintäänkin sanallisella tasolla.

Suomalaiset ovat niin pikkuruinen kansa täällä pohjoisella nurkalla, että yltiöpäiseen uhoamiseen ei ole varaa. Ei myöskään porukan repimiseen eri leireihin. Näin pienen porukan on syytä pysyä keskenään väleissä.

Työttömyys ei vähene maahanmuuttajia kivittämällä, ja tokkopa se kenenkään pahaa oloakaan vähentää. Mitä tulee maahanmuuttajien tekemiin rikoksiin - ne eivät ole millään muotoa hyväksyttävissä, ja siksi niihin tulee suhtautua tismalleen samalla vakavuudella kuin kantasuomalaistenkin rikoksiin. Tätä maata ei nosteta suosta vihalla vaan yhteistyöllä.

Koskaan ennen en muista tunteneeni näin paljon häpeää suomalaisista ja suomalaisuudesta. Toivon, että tämä on tilapäistä. Ja että seuraavaan itsenäisyyspäivään mennessä Suomi on taas jaloillaan, ja suomalaiset taas se rehellinen, sisukas kansa, joka on valmis tekemään töitä yhteisen hyvän eteen. Yhdessä.

Marjo Rönnkvist
päätoimittaja

Henki & elämä

Kannen kuva: Säröjä suomalaisuudessa?

Kuva: Petri Kananen

Aseman Pysäkin toiminta oli päättymässä vuodenvaihteessa, mutta kirkkoneuvosto päätti antaa projektille kaksi vuotta lisäaikaa. Aseman Pysäkillä tieto otettiin ilolla vastaan. Pysäkillä käy viikoittain noin 350 ihmistä.

Aseman Pysäkki sai kaksi vuotta jatkoaikaa

MARJO RÖNNKVIST teksti
KAARINA HEISKANEN kuva

Aseman Pysäkki jatkaa toimintaansa. Pysäkin avoimien ovien toiminta oli loppumassa vuodenvaihteessa, kun määräaikaiseksi aikanaan tarkoitettu projekti on päättymässä vuodenvaihteessa. Jyväskylän seurakunnan kirkkoneuvoston päätöksen mukaan projekti saa kaksi vuotta lisäaikaa.

Vastuu Aseman Pysäkistä siirretään vuodenvaihteessa Yhteiseltä seurakuntapalvelulta Keskustan alueseurakunnalle. Keskustan diakoniatyö saa toiminnan pyörittämiseen tarvitsemaansa lisäresursia diakoniatyöhön kohdistetuista testamenttivaroista.

Aseman Pysäkin työntekijän palkkaamiseen liittyvät yksityiskohdat päätetään kirkkoneuvoston joulukuun kokouksessa.

Aseman Pysäkillä tieto toiminnan jatkumisesta otettiin ilolla vastaan, isännän tehtäviä tähän asti hoitanut **Jukka Rantanen** kertoo.

Aseman Pysäkistä on muodostunut tärkeä kohtaamispaikka niin toimintaa pyörittäville vapaaehtoisille kuin viikottaisille kävijöillekin. Toiminta on tavoittanut erityisesti miehiä, joita kävijöistä on suurin osa.

Hyvä sijainti keskellä kaupunkia ja lämmin vastaanotto ovat Rantasen mukaan olleet suosion kulmakiviä.

– Aseman Pysäkille kaikki ovat tervetulleita. Tämä on koettu paikaksi, jonne varsinkin miesten on ollut helppo tulla, Rantanen muistuttaa.

Aseman Pysäkillä käy viikoittain noin 350 ihmistä ja toiminnassa on mukana noin 70 vapaaehtoista.

Avoimien ovien toiminta käynnistyi Asema-aukiolla uudelleen keväällä 2013, jolloin Lähimmäisen kammarin uudeksi nimeksi vakiintui Aseman Pysäkki.

Tapetilla

Ne suomalaiset hmm...tavat

KAARINA HEISKANEN
teksti ja kuva

Suomalaiset ovat juoneet kirkkokännejä. Tällä järisyttävällä tiedolla meitä hätkäytti Jyväskylän yliopiston Suomen historian professori **Kustaa H. J. Vilkuna**. Suomalaisista juomatavoista puhuttiin – juuri näin pikkujoulukauden alla – *Helsingin Sanomissa*.

– Entisaikoina valtava ongelma oli kansan humala jumalanpalveluksessa. Kaikki eivät edes selviytyneet kirkkoon asti, vaikka olivat raahautuneet kirkonkylälle sanaa kuulemaan. Kirkkokännit vedettiin, koska sunnuntai oli maataloustöissä harvinainen vapaapäivä, ja laatuaika yhdistyi suomalaisten mielissä juomiseen. Ei ollut juhlaa ilman juomaa, *Hesari* kirjoitti.

No niin. Kaikkihan tietävät, että meitä alkoholiin suhtautujia on tasan kahta sorttia. On ne, jotka kiskovat juomaa kaksin käsin. Ja sitten ne, jotka välttävät aiheesta puhumistakin. He kun tietävät sen vanhan totuuden, että kun asian lakaisee maton alle ja siitä vaikenee, niin se lakkaa olemasta.

Minunkin sukulaistätini on niin absolutisti, että ei tohtinut sanoa edes verannan seinällä köynnöstänyttä humalaa oikealla nimellä vaan sievisteli villiviiniksi. Kas kun ei villilimonaadiksi tai -simaksi.

Minä onneton menin avautumaan tädistäni Facebookissa. Ei ehkä olisi pitänyt, kommenttivyörystä päätellen.

Kaverini alkoivat epäillä, että tätini ei voinut kasvattaa VIINImarjapensaita takapihalla. Hampputiljelmää tädille ei uskalla ehdottaa, vaikka hamppu on todella ekologinen ja perinteinen kuitukasvi. Unikot hän varmaan nyhtää juurineen kukkapenkistä?

Kiteen matka on pois laskuista, samoin Kirkastusjuhlat, vaikka ne hengelliset kekkerit ovatkin

Kaunis puutarha on pois laskuista, koska siellä voi joutua aivan ekstaasiin.

Tämä vanha ja kaunis tiilitalo ei ole humalassa, vaan sitä peittää villiviini. Talossa on kokoontunut – AA-ryhmä.

Ajassa

Mahtoi Juhoa palella yksin Säynätsalon saaressa, lukee kyltissä Lehtisaaren liikuntasalin historia-aiheisessa näyttelyssä. Näyttely pohjustaa Lehtisaaren koulun historiapeliä nimeltään Aika Matka. Opettaja Merja Jokinen on yksi opettajakunnan puuhaihmisistä koulun pelillistämisprojektissa.

Nyt on pelissä koko maailmankaikkeus

Lehtisaaren koulun oppilaat opiskelevat historiaa pelin avulla. Opettaja Merja Jokinen uskoo, että tästä hyötyvät rohkelikot, puuskupuhit, korpinkynnet ja luihuiset.

PETRI KANANEN
teksti ja kuva

Lehtisaaren koulussa opiskellaan historiaa pelinä. Mitä ajanjaksoa opiskelette?
Noin viidentoista oppilaan ryhmän yhteisellä päätöksellä oppilaat valitsevat yhden eurooppalaisen ajanjakson, jonka jokin tapahtuma tai henkilö heitä kiinnostaa. Ajanjakso voi siis olla muinaisesta Egyptistä tähän päivään.

Mikä pelin nimi on?
Aika Matka. Kyse on pelistä, jossa aikaamme on vuotanut joukko historian tapahtumia ja henkilöitä. Näihin sisältyy jokin älyllinen, fyysinen tai moraalinen ongelma.

Miten peliä pelataan?
Oppilaat luovat tilanteet pelin rasteiksi pelisuunnittelun aikana. Esitetyt ongelmat ratkeavat pisteessä annettujen, tapahtumaan liittyvien faktojen avulla. Jos pelaajat ratkaisevat ongelmat pelipäivinä, tapahtumat ja henkilöt palaavat aikaansa. Pelaajien apuna on joukko Säynätsalon historian henkilöitä (opettajia), jotka ovat tulleet auttamaan kotisaartaan haastavan tilanteen edessä. Jos peli ratkeaa, hekin palaavat omaan aikaansa. Mikäli aika-avaruusjatkumolle aiheutunutta vauriota ei saada korjattua, tuhoutuu menneisyys, nykyisyys, maapallo ja maailmankaikkeus sellaisina kuin tunnemme sen.

Miten peli näkyy koulun arjessa?
Oppilaiden pelisuunnittelu on sijoitettu kahden tunnin pätkinä kahdelle viikolle keskelle kolmea koulupäivää. Ennen joulua on kaksi kokonaista työpäivää suunnittelua ja pisteen rakentamista. Sitten pelaamme suunniteltua peliä kaksi päivää. Lopuksi siivotaan yhdessä ja mietitään mitä opittiin.

Oppiiko pelaamalla?
Odotukset syntyvät jokaisen mielessä omien tavoitteiden pohjalta. Uskon, että moni yllättää itsensä oppimalla myös odottamatonta. Tällaisessa työskentelyssä oppilaat kokevat eniten oppivansa ryhmätyötaitoja. Asiasisältöjen lisäksi opitaan myös tietoteknisiä taitoja. Eri-ikäisten (4.–9. luokka) työskennellessä yhdessä pienemmässä ryhmässä saadaan lisäksi paljon sosiaalisia taitoja.

Mitä haette pelaamisella?
Kehitämme uuden opetussuunnitelman mukaista kokonaisvaltaista työtapaa. Pelillistäminen on toimiva malli ilmiöpohjaiselle oppimiselle. Opettaja siirtyy ohjaajan rooliin, tukemaan ryhmän tai yksittäisen oppilaan asettamien tavoitteiden saavuttamista. Oppilas osallistetaan vahvasti omaan oppimiseen. Koko koulun yhteinen tekeminen on yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin kannalta tärkeää.

Muuntuuko mikä tahansa oppiaine peliksi?
Pelillistämisprojektit eivät todellakaan tarvitse olla näin kokonaisvaltaisia. Pelillistämistä voidaan toteuttaa kaikkien oppiaineiden sisällä pienimuotoisesti.

Ovatko kaikki innolla mukana pelin toteutuksessa?
Suurin osa ottaa loistavan kopin ja hommat toimivat. Kun perinteisen koulun rakenteet murretaan, on aina joitakin, joille tällainen tekeminen on liian vaativaa.

Ketkä hyötyvät eniten käyttämästänne opiskelumetodista?
Uskoisin, että kaikki tuvat: rohkelikot, puuskupuhit, korpinkynnet ja luihuiset. Kaikkia tarvitaan: vahvuudet peliin ja kehittämiskohteita löytyy meiltä jokaiselta.

Viime vuonna olitte Mörkkijahdissa. Mitä teitte?
Mörkkijahdissa jahdattiin Randomsaarten asukkaiden hyvinvointia uhkaavia voimia. Nämä Mörkit voitettiin lopputaistelussa ja saarelaiset olivat oppineet paljon erilaisista hyvinvoinnin osa-alueista.

Millaisia kokemuksia Mörkkijahti antoi opettajille?
Sanoilla, joilla opettajat kuvasivat viikkoa, voidaan piirtää kuvaa uudenlaisesta kokemuksesta: innostava, sekava, hauska, haasteellinen, uudistava, tyhjäkäynti, antoisa, yhteistoiminnallinen, erilainen ja luovuus.

Millaista palautetta oppilaat antoivat pelistä?
Oppilaiden palaute heijastaa opettajien palautetta. Oman työn suunnittelu oli haasteellista, mutta erilainen viikko koettiin myös todella mukavana ja kivana. Kolmannes oppilaista antoi viikolle arvosanan 8 ja jopa 45 prosenttia kiitettävän.

Mitkä ovat parhaat kuulemasi kommentit pelien kesketä?
Tunnelmat jäävät mieleen. Löydän muistoistani keskittyneen tunnelman omassa oppilasryhmässäni, pienen oppilaan totisen oikeudenmukaisuuden vaatimuksen pelipäivänä, ilon ja riemun loppuhuipennuksen jälkeen. "Oli hieno päivä!"

Lohikoskesta ja Halssilasta ehkä luovuttava

Jyväskylän seurakunta valmistautuu luopumaan Halssilan ja Lohikosken seurakuntakeskuksista. Lohikosken seurakuntakeskus suljettiin jo aiemmin syksyllä, ja Halssilan seurakuntakeskuksen joidenkin tilojen käyttöä on jouduttu hiljattain rajoittamaan. Molemmissa rakennuksissa on todettu sisäilmaongelmia. Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että päivitetyssä kiinteistöstrategiassa seurakuntakeskukset sijoittuvat niiden rakennusten joukkoon, joista tulisi luopua. Terveystarkastajan lausunnon mukaan Halssilan tilojen käyttöä ei ole tarpeen rajoittaa aiemmin sovittua enempää. Rakennuksen kuntotutkimuksia jatketaan.

Vanhan pappilan sisätiloille haetaan suojelua

Jyväskylän Vapaudenkadulla sijaitsevan Vanhan pappilan ensimmäisen kerroksen sisätiloja haetaan suojeltaviksi. Suojelun tarkoitus on turvata Vanhan pappilan kulttuurihistoriallisesti arvokkaan tilakokonaisuuden sekä arvokkaiden yksityiskohtien säilyminen. Suojelua haetaan, koska Keski-Suomen museon mukaan Keskusseurakuntatalon ja Vanhan pappilan tontteja koskeva asemakaavan muutoshanke edellyttää sitä.

Korpilahden kirkon kunnostus etenee

Korpilahden kirkon kunnostussuunnitelmat ovat valmistuneet. Remontin kustannusarvio on noin 4,5 miljoonaa euroa ja siihen haetaan Kirkkohallituksen rakennusavustusta. Kirkkovaltuusto päättää asiasta joulukuun kokouksessaan. Mikäli valtuusto hyväksyy suunnitelmat, remontti voisi alkaa ensi syksynä. Töiden on arvioitu kestävän vuoden verran.

Sankarihautausmaata kunnostetaan

Jyväskylän Vanhalla hautausmaalla olevan sankarihautausmaan korjaussuunnitelmia päivitetään. Suunnitelmien mukaan sankarihautausmaa-alueen rakennelmia ja rakenteita kunnostetaan ja uudistetaan niin, että eri vaiheiden piirteet säilyvät, mutta tekniikka ja varustelu uusitaan. Merkittävin uusi elementti on tontin rajalle rakennettava uusi aitarakenne sekä uusi pääportti ja portaat.

Hankkeen kustannusarvio on noin 600 000 euroa. Siihen haetaan Kirkkohallituksen rakennusavustusta. Tavoitteena on, että sankarihautausmaan kunnostus olisi tehty vuoden 2017 itsenäisyyden 100-vuotisjuhlallisuuksiin mennessä.

Koraanikoulusta raamattuopettajaksi

Senegalissa muslimit ja kristityt elävät sopuisasti yhdessä. Usein samassa suvussa voi olla sekä kristittyjä että muslimeja.

TEIJA LAINE
tekstі ja kuva

Senegalilainen pastori **Sedar Ndiaye** on sukunsa ainoa kristitty. Hänelle on luontevaa, että kristityt ja muslimit rukoilevat yhdessä yhteisten päämäärien puolesta. Hän on mukana muun muassa Senegalin luterilaisen kirkon koulutus- ja kehitystyössä, josta hyötyvät kaikki uskontoon katsomatta. Kirkko on aloittanut työtä uudella alueella Foundiougnin kaupungissa. Hengellisen työn lisäksi kirkko aloitti siellä Lähetysseuran tuella maatalouden kehittämishankkeen, jota Ndiaye esitteli kyläkokouksissa. Hän kertoi myös kirkon lukutaitotyöstä, kummioppilastyöstä, kaivo- ja puutarhahankkeista, puiden istutuksesta ja ympäristötyöstä – korostaen, että kirkon työ kumpuaa Jeesuksen esimerkistä ja opetuksista.

Uskonto on oleellinen osa senegalilaista kulttuuria, joten kokoukset aloitettiin yleensä rukouksella. Ndiaye lausui oman rukouksensa Jeesuksen nimessä, ja kokoukseen osallistunut imaami rukoili oman uskontonsa mukaisesti. Kaikki sujui avoimessa ilmapiirissä.

Näin tehdään ruokaturvahankkeen koulutuksissa ja kokouksissa edelleen. Kun yhdessä etsitään kyläyhteisön hyvää ja sitä, mikä kehittää maaseudun elinyhteisöä, ei uskonto tule esteeksi. Kristitynkään ei tarvitse piilotella uskoaan, vaikka suurin osa naapureista etsii oman hengenravintonsa moskeijasta.

Sedar Ndiaye syntyi vuonna 1957 islaminuskoiseen perheeseen ja kasvoi muslimiympäristössä, mikä on tavallinen tausta Senegalin luterilaisen kirkon jäsenille. Väestöstä yli 95 prosenttia on muslimeita. Hänen isänsä oli korttelipäällikkö ja korttelinsa moskeijan rakennushankkeen promoottori.

> Kirkon hankkeista hyötyvät kaikki.

Ensimmäisen kosketuksensa kristittyihin Ndiaye sai 1970-luvun lopulla 20-vuotiaana, kun Suomen Lähetysseuran työntekijät asettuivat Fatickiin. Ndiaye oli käynyt ala-asteen, mutta ranskankielinen koulu ei sujunut kovin hyvin, joten hän ei selvinnyt yläasteen pääsykokeista. Niinpä hän huolehti perheen karjasta ja peltotöistä ja kävi kalalla.

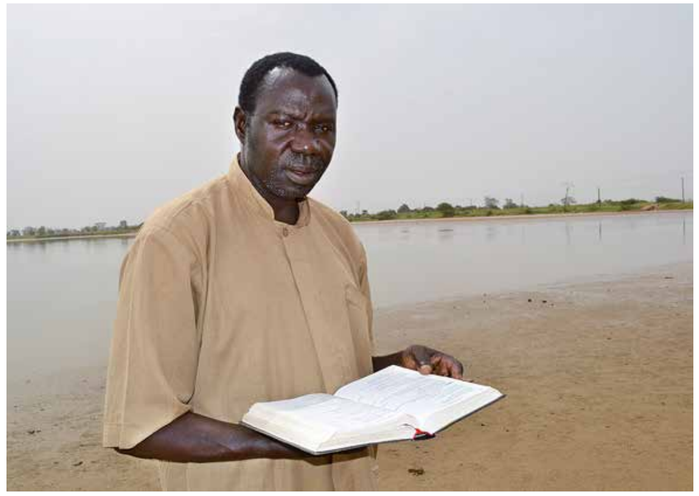

Pastori Sedar Ndiayen mukaan Senegalissa kristityt voivat olla rohkeasti sitä, mitä ovat, vaikka kuuluvatkin pieneen vähemmistöön. Uskonnosta keskusteleminen on luontevaa tilanteissa, joissa enemmistö läsnäolijoista on muslimeita.

Hän päätyi auttamaan lähetystyöntekijöitä sereerin kielen opiskelussa ja oppi itsekin taitavaksi sereerin kirjoittajaksi ja lukijaksi. Hän oli mukana kääntämässä *Raamattua* sereeriksi. Kristityksi hän halusi kääntyä osallistuttuaan nuorten leirille ja kastekurssille. Kun Ndiaye ilmaisi isän kuoleman jälkeen kasvatusvastuun ottaneelle sedälleen halustaan kääntyä kristityksi, ei tämä ollut mielissään: En periaatteessa hyväksy, mitä teet, mutta olet aikuinen, ja saat valita tiesi.

Sereereille on tärkeämpää säilyttää keskinäinen rauha ja yhteys kuin kiistellä uskonasioista. Ndiayen setä ja täti perheineen olivat mukana historiallisessa kastejuhlassa, jossa kastettiin ensimmäiset Fatickin luterilaiset kristityt.

Ndiaye opiskeli raamattukoulussa, ja vuonna 1987 hänet vihittiin papiksi yhdeksän muun kanssa. Pappisvihkimyksessä kunniapaikoilla istuivat kaupungin merkittävimmät muslimijohtajat.

Ndiaye keskustelee mielellään uskon asioista muslimiystäviensä ja sukulaistensa kanssa. Eräs vanhempi sukulainen, joka oli tutkinut *Raamattua* ja *Koraania*, rohkaisi häntä: Minä olen muslimi ja seuraan tätä tietä, mutta pysy sinä siinä, minkä olet oikeaksi havainnut.

Kauneimmat joululaulut soivat rauhalle

Tänä vuonna Kauneimmat Joululaulut soivat rauhalle. Lähetysseura toimii useissa maissa, joissa sota, etnisten tai uskonnollisten ryhmien väliset jännitteet tai piittaamattomuus ihmisoikeuksista vaikuttavat ihmisten elämään. Rauhan ja sovinnon haasteet ovat erityisesti esillä Lähetysseuran työssä Kolumbiassa, Nepalissa, Israelissa, Palestiinassa, Etiopiassa, Myanmarissa, Syyriassa, Pakistanissa ja Etelä-Afrikassa.

Hengissä

Joh. 8: 31-36

Niille juutalaisille, jotka uskoivat häneen, Jeesus sanoi: "Jos te pysytte uskollisina minun sanalleni, te olette todella opetuslapsiani. Te opitte tuntemaan totuuden, ja totuus tekee teistä vapaita."
He vastasivat hänelle: "Me olemme Abrahamin jälkeläisiä, emme me ole koskaan olleet kenenkään orjia. Kuinka voit sanoa, että meistä tulee vapaita?"
Jeesus vastasi: "Totisesti, totisesti: jokainen, joka tekee syntiä, on synnin orja. Orja ei pysy talossa ikuisesti, mutta poika pysyy. Jos Poika vapauttaa teidät, te olette todella vapaita."

Totuus on askel vapauteen

Itsenäisyyspäivä, ja päivän tekstissä Jeesus lupaa vapautta juutalaisille. Millaista vapautta siinä on suomalaisille?
Näistä tämänkertaisista Jeesuksen keskustelukavereista sanotaan, että he uskoivat Jeesukseen. Silti keskustelu kuulostaa pikemminkin väittelyltä. Nämä keskustelijat vetoavat arvostettavaan taustaansa, syntyperäänsä ja ehkä voisi sanoa kansalaisuuteensa sanomalla: "Me olemme Abrahamin jälkeläisiä, emme me ole koskaan olleet kenenkään orjia." Väittämä kuuluostaa merkilliseltä, kun muistaa Israelin kansan historian vaiheet Egyptin orjuudessa sekä muiden valloittajakansojen orjuuttamina. Olihan keskustelutilanteenkin rauha Rooman armeijan rautaisella kädellä ylläpitämää.

Ehkä Jeesuksen kanssa evankeliumin katkelmassa väittelevät ajattelevat, että heillä on hengellinen vapaus. Siitäkään Jeesus ei tunnu olevan samaa mieltä heidän kanssaan. Se vapaus, jota Jeesus tuo, on siis jotain muuta.

Millainen totuus vapauttaa?
Rakkaudessa lausuttu totuus. Totuus ilman rakkautta on raakuutta. Valheellisen, epäaidon ja todellisella olemukseltaan peitellyn vastakohta on oikea, aito ja tosi olevainen. Jeesus sanoo myöhemmin Johanneksen evankeliumissa: minä olen tie, totuus ja elämä. Hän tuntee ihmisen täysin ja hän rakastaa ihmistä siitä huolimatta.

Miten totuus vapauttaa?
Kun kulissin ylläpitäminen ja peittely käy tarpeettomaksi eikä neliön palaa tarvitse väkisin tunkea ympyrän muotoiseen koloon niin onhan se helpotus.

Keltinmäen kirkossa on Suomalainen messu. Mikä messun lauluista kolahtaa sinuun ja miksi?
Uskontunnustuslaulu on vapauttava. Siinä todetaan ponnella, että näin minä uskon! Ei mitään kiemurtelua koukussa, että ..."kyllä minä uskon mutta en minä mikään uskovainen ole ....". Ei sitä, että uskoo, tarvitse pyydellä keneltäkään anteeksi. Se on aarre, josta saa olla – tekisi mieli sanoa, että ylpeä. Jos se sana tuntuu väärältä niin uskosta voi vähintäänkin olla iloinen!

Tässä lehdessä puhutaan suomalaisista arvoista. Mitä asioita sinä Suomessa ja suomalaisuudessa arvostat?
Itsenäisyyspäivänä luonnollisesti sitä aiempien sukupolvien työtä, jonka he joutuivat tekemään sotavuosina. Se, mitä tehtiin rintamalla, kotirintamalla sekä se valtava jälleenrakentaminen, jolla noustiin rauniioista. Meidän tehtävämme on hoitaa oma vuoromme niin, että myös tulevat sukupolvet saavat käsiinsä hyvän maan.

Mikä on sinun viestisi itsenäisyyspäivänä meille suomalaisille ja tänne tuleville maahanmuuttajille?
Oman taustan ja historian tunteminen, sen kanssa sinuiksi pääseminen sekä sen arvostaminen ovat niin kansallisen identiteetin kuin henkilön itsearvostuksenkin kannalta oleelliset. Jotta voi tasavertaisesti elää yhdessä erilaista ihmistä arvostaen, tulee olla sopusoinnussa itsensä kanssa ja arvostaa omia juuriaan. Jeesuksen opetus on kansallisuuksien ja maiden rajat ylittävää. Sanoma Vapahtajasta kuuluu kaikille kansoille.

Mikä on lämpimin muistosi, joka liittyy itsenäisyyspäivään?
Se liittyy kahden kynttilän sytyttämiseen ikkunalle. Ja aina on sykähdyttävää nähdä siniristilipun liehuvan salossa.

Toinen adventtisunnuntai Itsenäisyyspäivä
Suomalainen messu Keltinmäessä ja Kaupunginkirkossa. Keltinmäessä saarnaa pastori Kristiina Ridanpää.

Kaveriton lapsuus

Yksinäisyys sekoitetaan usein yksinolemiseen, joka voi olla tunteena positiivinen. Yksinäisyys onkin kokemuksena aina epämiellyttävä ja ahdistava.

Lasten ja nuorten omakohtaisissa kokemuksissa nousi esiin erityisesti näkymättömyyden ja kuulumattomuuden tunne. Yksinäisyyteen liittyy myös entistä enemmän ikävämpiä asioita kuin aiemmin: masennusta ja itsetuhoisuutta.

HEIKKI IMPIÖ teksti
TUOMAS MARTTILA/RODEO kuva

Yksinäisyyden voisi määritellä pahan olon tunteeksi siitä, että ei ole laadullisesti tai määrällisesti sellaisia ystävyys- ja kaverisuhteita kuin mitä toivoo.

Yksinäisyys on aina henkilön omakohtainen kokemus: minua ei ymmärretä tai kuunnella, tai minulla ei ole ketään kenen kanssa lähtisin vaikka ulos.

Kasvatuspsykologian dosentti **Niina Junttila** on tutkinut jo kuudentoista vuoden ajan lasten ja nuorten yksinäisyyttä. Hänen kirjoittamansa *Kavereita nolla* tuokin lasten ja nuorten oman äänen esiin. Kirja pohjautuu sekä tutkimusaineistoon että *Helsingin Sanomissa* tehdyn kyselyn antiin.

Kyselyyn tuli Junttilan yllätykseksi vastauksia yli 30 000 yhden viikon aikana. Junttila kävi myös haastattelemassa lukuisia lapsia ja nuoria aiheen pohjalta.

– On hyvä, että asiasta puhutaan julkisesti. Silloin ne, jotka kokevat yksinäisyyttä huomaavat että joku toinenkin on samassa tilanteessa, Junttila korostaa.

Yksinäisyys on laaja ilmiö. Joka viides lapsi tai nuori kokee jossakin vaiheessa pidempiaikaista yksinäisyyttä, joka ei yleensä kestä vuosia. Totaalista yksinäisyyttä vuodesta toiseen kokevia on silti peräti kymmenen prosenttia. Yksinäisyyteen liittyy myös entistä enemmän ikävämpiä asioita kuin aiemmin; masentuneisuutta, ahdistuneisuutta ja itsetuhoisuutta.

Lasten ja nuorten omakohtaisissa kokemuksissa nousi esiin erityisesti näkymättömyyden ja kuulumattomuuden tunne. Yhtenä esimerkkinä Junttila kertoo kaksitoistavuotiaasta pojasta, joka toivoi, että joku mieluummin hakkaisi hänet, sen sijaan että kukaan ei edes huomaa häntä.

– Näyttää siltä, että sosiaalinen kipu menee fyysisen kivun edelle, ja se tuntuu joskus helpommalta kestää.

Niina Junttila erottelee yksinäisyyden joko sosiaaliseksi tai emotionaaliseksi yksinäisyydeksi.

Sosiaalinen yksinäisyys on sitä, että lapselta puuttuu verkosto. Se voi olla kaveriporukka, jonka kanssa seisot välitunnilla tai lähdet kaupungille.

– Sen ei tarvitse olla kauhean syvällisiä suhteita, kunhan on vain porukka, jonka kanssa vietät aikaa, Junttila kuvailee.

Emotionaalinen yksinäisyys on ehkä vieläkin satuttavampi ja loukkaavampi yksinäisyyden muoto.

> Kun ei ole ketään, joka olisi minua varten.

– Kun ei ole ketään läheistä ystävää, johon voisin luottaa ja joka olisi olemassa minua varten. Joku toinen, joka olisi samalla aaltopituudella kuin minä.

Silmänliiketutkimuksissa on havaittu, että yksinäiset kiinnittävät sosiaalisessa tilanteessa huomiota eri asioihin kuin muut. Yleensähän sosiaaliset tilanteet nähdään mahdollisuuksina, jotka vahvistavat yhteisöllisyyden tunnetta. Yksinäiset näkevät tilanteissa ongelmat ja vaarat sekä epäonnistumisen mahdollisuudet. Tällä tavalla yksinäisyys muuttaa myös informaation prosessointia. Pitkään jatkunut yksinäisyys tuottaa helposti sekä itsetuhoisia syy- selitysmalleja että syy- seurausmalleja.

– Jos onnistut pääsemään toisten kanssa kahvilaan, yksinäisen selitys voi olla, että he halusivat sinne viidennen tai että niiden oli pakko pyytää, koska seisoin siinä vieressä. Myös epäonnistumiset voi selittää sillä, että olen niin kamala ja huono. Jos onnistun, niin se on sattumaa, jos epäonnistun niin se on oma vika, Junttila konkretisoi

Jos yksinäisyys alkaa lapsena tai nuorena, se usein kestää aikuisuuteen asti. Aikuisilla yksinäisillä on myös muita enemmän fyysisiä ja psyykkisiä sairauksia. Sosiaalinen kipu lisää kortisolieritystä, eikä ole hyväksi elimistölle.

Hollantilaiset ja amerikkalaiset tutkijat ovat löytäneet joitakin periytyviä ominaisuuksia, jotka altistavat yksinäisyydelle. Sellaisia ovat ujous, arkuus ja sisäänpäin suuntautuminen. Ne voivat periytyä perheittäin ja suvuttain. Junttila uskoo, että vielä merkittävämpi selitys löytyy malliioppimisisesta.

– Se mitä lapset oppivat aikuisilta ja mitä kotona tehdään. Käykö kotona vieraita vai istutaanko siellä kenties vain ruudun ääressä hiljaa?

Junttilan mukaan yksinäisyyttä voisi torjua yksinkertaisin keinoin.

– Pitäisi olla rohkeutta katsoa toista silmiin ja tervehtiä. Kysyä, että mitä sinulle kuuluu, ja ehkä puhua myös niille vieraammille ihmisille.

Päivähoidon linjauksista on keskusteltu viime aikoina. Lapset joiden vanhemmat ovat esimerkiksi työttömänä, ovat entistäkin riskialttiimpia, jos he eivät pääse mukaan vertaisporukkaan. Sosiaaliset taidothan opitaan normaalisti kotona, hiekkalaatikolla tai päivähoidossa. Junttila korostaa myös kerhotoiminnan merkitystä. Myös seurakuntien tekemä laaja-alainen työ saa häneltä kiitosta.

– Rippikoulu näyttää tiputtavan kahdeksasluokkalaisten poikien emotionaalista yksinäisyyttä ihan huomattavassa määrin, koko rippikoulun keston ajan.

Kolumni

Mysteerien äärellä

Elämme aikaa, johon kuuluu – ainakin aikuisten maailmassa – tietty salaperäisyys. Jotkut kutsuvat sitä tonttujen kuiskeeksi. Salaperäisellä tavalla lasten joululahjatoiveista ainakin jotain päätyy joulupukin säkkiin. Tämä toistuu vuodesta toiseen.

Minullakin on yksi mysteeri, joka myönteisellä tavalla askarruttaa aina näin ensimmäisen adventin jälkeen. Nimittäin: joka vuosi, kun olen toimittamassa ensimmäisen adventin messua Taulumäen kirkossa, toteutuu tapahtumasarja, jonka eräs kohta on minulle epäselvä. Ensimmäisen adventin iltana olen pappina valmistautumassa sakastissa yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja käymme läpi vielä viime hetken muutoksia suunnitelmiin. Kymmentä vaille kuusi sakastin oveen koputetaan. Yleensä suntio tai joku toinen oven lähellä oleva henkilö menee avaamaan. Ovelta ojennetaan kukkapaketti, jonka päällä on minun nimeni. Osoitekortissa lähettäjäksi mainitaan lyhyesti ”seurakuntalaiset”. Ennen kuin itse ennätän ovelle, on paketin antanut henkilö jo kadonnut väkijoukkoon. Huolimatta siitä, että tämä on toistunut jo monen monta kertaa, en vieläkään tiedä lahjanantajien henkilöllisyyttä. Siksi lausun lämpimät kiitokseni näin julkisesti: kukat ovat ilahduttaneet perhettämme joka vuosi.

Mielestäni tässä ”adventin mysteerissä” toteutuu jotain siitä, mistä joulussa on syvimmiltään kysymys. En ainakaan itse koe ansainneeni lahjaa, mutta arvostan sitä suuresti. Koska en tiedä lahjoittajia, en voi kohdistaa kiitollisuuttani heille, vaan saamani lahja motivoi minut puolestani antamaan lahjoja muille hyvillä mielin.

Ensimmäisenä jouluna meille kaikille annettiin suurin lahja seimen äärellä, vaikka kukaan meistä ei sitä ole ansainnut. Jumalamme ei kuitenkaan odota meiltä vastapalvelusta itselleen, vaan Hän odottaa, että me kohtelemme toisiamme samoin, kuin Hän on meitä kohdellut: kaiken armosta lahjoittaen. Siinä on joulumme sisältö tänäkin vuonna: rakkaudessa, joka saa meidät rakastamaan.

Tuomas Palola
Seurakuntapastori
Jyväskylän seurakunta

Tänään rukoilen

Varjelusta Suomessa asuville

Tässä itsenäisyyspäivän aikaan rukoilen Suomelle ja täällä eläville ihmisille siunausta ja varjelusta. Uutta havahtumista siihen tosiasiaan, että vauvasta vaariin olemme riippuvaisia Jumalan antamista elämän mahdollisuuksista. Jeesuksen sovitustyö ristillä on kiitoksen aihe.

mies, 58

Suomalaisen sisun rinnalle suomalainen tolkku

Suomalainen elämäntapa. Suomalainen kulttuuri. Mitä suomalaisuus oikein on, ja onko sen kulta-aika ohi? Ne jyrää meitin, parahtaa moni, kun maailma globaalistuu ja turvapaikanhakijat kolkuttelevat porteillamme.

KAARINA HEISKANEN teksti

Keskustelupalstalla kuohui. ”Ne” muuttavat meidän Suomeemme. ”Ne” kieltävät kinkunkin joulupöydästä. Mitä meille jää? Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu oli saanut kirjoittajat siilipuolustukseen. Halusin hämmentää keskustelua. Heitin palstalle kysymyksen: Mikä on se Suomi ja millaista se suomalaisuus, josta haluat pitää kiinni, ja jonka menettäminen kirpaisisi eniten. Vastauksia tippui.

– Arvostan itsenäisyyttä, upeaa puhdasta luontoa ja vettä, vuodenaikoja, jokamiehen oikeuksia, toimivia sosiaali- ja terveyspalveluita, koulutusta ja arjen asioita: hanasta tulee lämmintä ja kylmää vettä, sisävessoja.

– Suomalaisuudessa arvostan rehellisyyttä, rehtiyttä, tasa-arvoa, aitoutta, turvallisuutta, äidinkieltä. Näiden menettäminen kirpaisisi hirveesti, mutta eniten kuitenkin ehkä itsenäisyyden menettäminen ja se että oltais toisten vietävissä. Siinä mielessä hirvittää TTIP-sopparit ja terrorismin leviäminen.

– Arvostin kansan yhtenäisyyttä. Sitä ei enää ole ja tuskin tulee ennalleen. Suomeen on kasvanut kaksi erilaista kansaa. Toiset ovat tuuliviireinä innolla kaiken uuden perään, ja toiset niistä haluavat säilyttää suomalaisen kulttuurin ja arvot. En olisi uskonut nuorena, miten Suomi voi muuttua tällaiseksi paikaksi elää.

Yliopistotutkija Tuija Saresma lukee kommenteissa hyvää ja huonoa. Vastaajat iloitsevat rauhasta ja suomalaisesta rehellisyydestä. Moni nostaa esille luontosuhteen – kuinka arvostamme metsiä ja järviä.

– Mutta se ei ole vain suomalainen piirre, Saresma huomauttaa.

Ennen olimme rehellisiä ja selkärankaisia, mutta meistä on tullut oman edun tavoittelijoita.

– Totta, ajat ovat muuttuneet. Aika ajaa oman edun tavoitteluun ja oman navan tuijottamiseen. Se on huolestuttava ilmiö, mutta sama suunta on havaittavissa muuallakin kuin Suomessa. Hyvä kansalainen tienaa ja kuluttaa, Saresma analysoi.

Turvallisuuden tunne on tärkeä, esimerkiksi se mikä on maailman mitassa luksusta: että lapset saavat mennä itse kouluun tarvitsematta pelätä. Turvallisuuden menettämistä pelätään. Saresman mielestä pahin uhkakuva on kuitenkin se, että uhkia maalailaan ja paisutellaan ilman todellisuuspohjaa.

– Uhkakuvat nousevat usein peloista ja ennakkoluuloista.

> Luottamus. Koulutus. Tasa-arvo.

Positiivisempiakin näkemyksiä suomalaisuuden nykypäivästä kommenteista löytyy.

– Ihmiset, luonto, kirjallisuus. Onneksi ei ole vaaraa, että menettäisi ne.

– Puhdas luonto, siisteys. Jämptiys kaikessa. Suomalaisen luottamus hyvään ja toiseen ihmiseen.

– Rehtiyttä, reiluutta, sopimista ja sitoutumista.

– Luterilainen työmoraali, yhteisvastuu, luonto, hyvin toimiva luotettava yhteiskunta. Mitä kaipaan Suomeen lisää? On uskallusta ottaa riskejä ja viedä keksinnöt käyttöön. Uskoa tulevaisuuteen

– Toivoisin, että maaseutumme säilyisi elävänä ja että yhteiskunta mahdollistaisi sen toimivuuden. Haluan suomalaista ruokaa edelleen! Toivon, että luonnon hyvinvointia arvostettaisiin.

Saresma alleviivaa listalta erityisesti luottamuksen.

– Suomalaisuus on yhteispeliä, luottamusta siihen että asiat hoituvat ja että yhteiskunta pitää meistä huolta.

Saresma ei usko geneettiseen kansanluonteeseen.

– Sitkeys ja ylpeys suomalaisuudesta tulevat siitä, miten yhteiskunta meitä kohtelee. Se on antanut meille mahdollisuuden luottaa pärjäämiseen.

Erityisen suomalaisia asioita hänen mielestään ovat hyvinvointivaltio ja koulutus, johon on jokaisella on ollut pääsy.

– Koulutus on tärkeää myös maahanmuuttajille, sitä kautta he integroituvat yhteiskuntaan.

Myös tasa-arvo on keskeinen asia, joka ei kestä rapautumista.

– Jos ihmiset syrjäytyvät niin, että osalla ei ole toivoa sosiaalisesta noususta, se voi ajaa epätoivoisiin tekoihin.

Ennen oli tietysti kaikki paremmin. Saarijärven Paavo laittoi leipään puolet petäjäistä, jotta voisi auttaa naapuria. Oltiin yhteisöllisiä ja vedettiin yhtä köyttä. Vai onko sellaista kulta-aikaa ikinä ollut?

– Toki kuva on idealisoitu, mutta jotain perää siinä on ollut – ja on edelleen. Meillä on aitoa lähimmäisen rakkautta, mutta on myös niitä, jotka haluavat tienata ja kuluttaa itse.

Saresman mukaan ennen kaikki ei ollut paremmin.

– Monilla mittareilla mitaten elämme nyt kulta-aikaa. Suurimmalla osalla on katto pään päällä ja työpaikka, eikä täällä ole sotia. Meidän pitäisi olla valmiita jakamaan hyvinvoinnista muillekin.

Mutta onko meillä nyt reilut viisi miljoonaa suomalaisuutta? Jokainen oleskelee omassa kuplassaan ja kiljuu kauhuissaan, että tämä ei ole minun Suomeni.

– Kuplasta pitäisi tulla välillä ulos, kuunnella mitä muut ajattelevat, ja muistaa, että ajattelutapoja on monia.

Saresma toivoo, että suomalaisuuteen kuuluisi sisun rinnalla myös tolkku ja harkinta.

– Vihaa tihkuvat kommentit ovat huonoa käytöstä, ja jokaisen huutelijan pitäisi miettiä, mitä seurauksia vihapuheella on.

– Ei maalailla uhkakuvia eikä lietsota vihaa vaan mietitään, mihin hyvän tekemiseen senkin ajan voisi käyttää.

FLICKR kuvat
Lippu: Seppo Vuolteenaho
Revontulet: Timo Komulainen
Mämmi: Antti Nissinen
Piirakat: Mako
Talvi: Edweerdt
Tanhu: Ninara
Pönttö: Mark

Menossa mittelö isänmaallisuudesta

KAARINA HEISKANEN teksti

Toimittaja ja tietokirjailija **Heikki Aittokoski** toteaa, että voimakkaasti kansallismielinen nationalismi on lähtenyt kasvuliitoon 2000-luvulla Euroopassa – myös Suomessa. Hän kirjoittaa teemasta parhaillaan kirjaa. Syvempi kiinnostus virisi vuonna 1999, kun Aittokoski uutisoi **Jörg Haiderin** ja Vapauspuolueen rynnistystä Itävallassa. Globalisoituminen, teknologian kehitys ja teollisuuden murros ovat saaneet aikaan nopeita muutoksia, ja ihmisten on vaikea pysyä kärryillä.

– Siinä tilanteessa haetaan turvaa perinteisestä isänmaallisuudesta ja perinteisistä arvoista. Poliittiset populistit osaavat iskeä tähän taitavasti.

Aittokoski tekee pesäeron terveen isänmaallisuuden ja nationalismin välillä. Esimerkiksi terve suomalainen isänmaallisuus saa hahmottamaan, että yhteen hiileen puhaltaminen auttaa meitä pyrkimyksessä hyvinvointi- ja oikeusvaltioon, vapauteen ja tasa-arvoisuuteen.

– Jos hiukan yli viisi miljoonaa haluaa uskoa ja toimia sen hyväksi, että me olemme yksi porukka, se luo turvallisuutta ja järkeviä rakenteita.

Kiihkonationalismi puolestaan sulkee ulos muut maat, kulttuurit ja uskonnot.

– Olen käynyt katsomassa Balkanilla, mitä tuhoa nationalismi on saanut aikaan. Taitavan poliitikon käsissä se on vaarallinen voima. Mielestäni nationalismi on tällä hetkellä erityisen vaarallista Venäjällä, jossa se on suorastaan valtioideologia.

Eurooppalaisen uuden nationalismin edustajat ovat Aittokosken mukaan ottaneet käyttövoimakseen siirtolaisuuden.

– Kiihtynyt siirtolaisuuden vauhti on lisännyt ihmisten epävarmuutta ja vastarintaa, jota poliitikot käyttävät taitavasti hyväkseen.

Aittokosken mukaan suomalaisten enemmistö jakaa hyvän isänmaallisuuden arvot. Suomalaiset ovat keskimäärin rauhantahtoisia ihmisiä, jotka arvostavat omaa järjestelmäänsä, vapautta, oikeusvaltiota ja historiaansa. Siihen kuuluu muun muassa sotaveteraanien ja lottien muistaminen itsenäisyyspäivänä.

Suomalainen nationalismi puolestaan on sisäänpäin käpertynyttä. Se ei halua nähdä Suomea osana muuta maailmaa vaan pitää kiinni erillisestä lintukoto-todellisuudesta.

– Yhteiskunnassamme on menossa kova mittelö siitä kenelle isänmaallisuus kuuluu. Minun mielestäni Suomen lippu ja suomalaiset perinteiset arvot kuuluvat meidän maltilliselle enemmistöllemme. Olen 45-vuotias, enkä muista tilannetta, jossa Suomi olisi näin ääripäihin jakautunut.

– Nyt tarvitsemme sillanrakentamista, sivistynyttä keskustelua aatteellisten rintamalinjojen yli.

Selvennyksen vuoksi: ääripäillä Aittokoski tarkoittaa änkyränationalisteja, varsinaisia Suomi-rasisteja ja äärisuvaitsevaisia, joiden mielestä isänmaalla ja suomalaisilla pelisäännöillä ei edes ole arvoa vaan kaikki pitää hyväksyä sellaisenaan.

– Mutta ei yhteiskunta niin toimi.

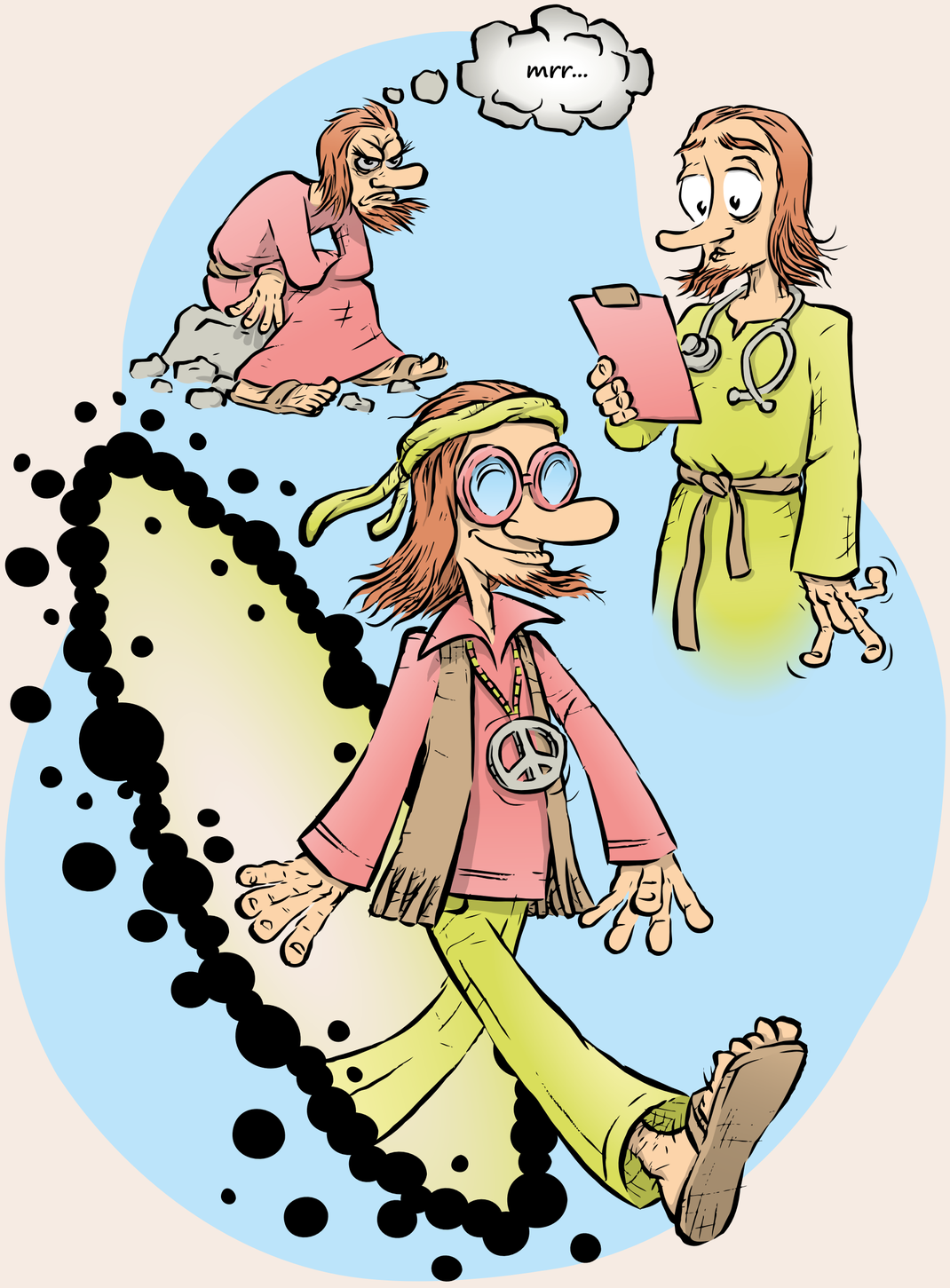

SEN SEITSEMÄN JEESUSTA

Jeesuksesta on moneksi: hän on aikamatkustaja, taitava lääkäri, perheenisä – muun muassa. Henki & elämä esittelee seitsemän kaunokirjallista Jeesusta.

JUHA MÄKINEN teksti
HENRI KÄHKÖNEN kuva

Jeesuksen elämäntarina on innoittanut lukuisia kirjailijoita. Evankeliumit tarjoavat pohjan, joka on riittävän hajanainen, jotta sitä on helppo muokata ja tulkita uusiksi. Etenkin takavuosina vaihtoehtoiset Jeesus-tulkinnat herättivät myös kohua ja sensuurimielialaa.

Jeesus-romaanien aikajänne vaihtelee suuresti. Esimerkiksi **Harri Sirolan** romaani *Jeesus Enkelinpoika Nasaretilainen* keskittyy Jeesuksen lapsuuteen ja nuoruuteen, ja kirja päättyy ennen Jeesuksen julkista toimintaa. **D.H. Lawrencen** *Mies joka kuoli* edustaa toista ääripäätä: se alkaa, kun ristiinnaulittu herää hautakammiossa.

Jeesuksen itsensä ohella kirjailijat ovat tarkastelleet myös muita evankeliumien henkilöitä uudessa valossa. Erityisen monien mielikuvitusta ovat kutkuttaneet kaksi hahmoa, **Juudas Iskariot** ja **Maria Magdalena**.

Seuraavassa esitellään lyhyesti seitsemän mielenkiintoista Jeesus-romaania.

D.H.Lawrence: Mies joka kuoli (1929)

”Opettaja ja pelastaja minussa ovat kuolleet, nyt voin toimittaa omat asiani, ryhtyä omaan elämääni.”

Lawrencen pienoisromaanin ”mies joka kuoli” on tietenkin Jeesus, vaikkei hänen nimeään kertaakaan mainita. Tarina alkaa, kun mies herää haudasta. Hän ei olekaan kuollut ristillä; kärsinyt hän toki on, ja hänellä on pahat haavat.

Mies toipuu hitaasti, mutta häntä vaivaa yleinen apaattisuus. Hän ei enää halua itselleen sitä suuren opettajan roolia, joka hänet ristille vei.

Pienoisromaanin ainoa kohtaus, jossa viitataan Jeesuksen jumalasuhteeseen, kuvaa Jeesuksen suhdetta Isiksen papittareen. Kun Jeesus koskettaa ensi kerran naisen rintoja, hän toteaa: ”Isä! Miksi kätkit tämän minulta?”

Niko Kazantzakis: Viimeinen kiusaus (1952)

”Sinä kestät, veljeni Juudas, Jumala on antava sinulle voiman, jota tarvitset, sillä sen täytyy tapahtua. Minun on kuoltava, ja sinun täytyy pettää minut. Meidän kahden täytyy pelastaa maailma, auta minua!”

Kreikkalaisen Niko Kazantzakisin romaani kuvaa Jeesuksen sisäistä kamppailua: hän tiedostaa Jumalan valinneen hänet, mutta ei halua kärsiä ristinkuolemaa.

Kirjaa paremmin tunnetaan **Martin Scorsesen** siitä ohjaama elokuvaversio, joka herätti ilmestyessään suurta kohua. Eräissä maissa elokuva kiellettiin tyystin.

Romaanin keskeinen jakso on sen nimen mukainen ”viimeinen kiusaus”. Enkeli päästää Jeesuksen alas ristiltä, ja tämä ryhtyy elämään onnellista perhe-elämää **Martan** ja **Marian** kanssa. Jeesus saavuttaa onnellisen vanhuuden, kun käy ilmi, että kyse on vain Saatanan juonesta.

Michael Moorcock: Katso ihmistä! (1969)

”Mun pelastukseni, roolini, kohtaloni. Yhden kiusauksen voittamiseksi mun on ensin langettava toiseen. Pelkuruutta ja ylpeyttä. On elettävä valheessa, jotta voisi luoda totuutta.”

Englantilainen tieteiskirjailija tuo romaaniinsa mukaan aikamatkustuksen. Tarinan päähenkilö on 1960-luvulla elävä nuori älykkö Karl, joka väittelee tyttöystävänsä kanssa Jeesuksen historiallisuudesta. Kun suhde kariutuu, Karl matkustaa aikakoneella vuoden 29 Palestiinaan etsiäkseen käsiinsä Jeesuksen ja todistaakseen ristiinnaulitsemisen.

Karl löytääkin Jeesuksen, mutta käy ilmi, että tämä on vanhempiensa nurkissa pyörivä vajaamielinen. Juonen varsinainen koukku on arvattavissa lähes alusta asti: Karlista itsestään tulee profeetta, joka kerää ympärilleen opetuslapsien lauman ja päätyy lopulta ristille roikkumaan.

Jukka Larsson: Viettelijä (1987)

”Rakastaessaan opettajaa oppilaat rakastavat hyvää itsessään, jos opettaja on hyvä. Mutta jos opettaja on huono ja oppilaat haluavat kuulla huonoa opettajaa, he ovat antaneet periksi pahalle itsessään.”

Viettelijän kertojina toimivat muun muassa Jeesuksen vanhemmat, **Pontius Pilatus**, Pilatuksen vaimo, Juudas sekä Jeesus itse. Tapahtumien sijaan kirjassa painottuvat ajatukset.

Jeesuksella on homoeroottinen suhde **Lasaruksen** kanssa. Erään katkelman kirjassa voi tulkita myös niin, että kaapissa elämisen taakka on johtanut Lasaruksen itsemurhaan – jonka jälkeen Jeesus herättää hänet kuolleista.

Kiintoisa detalji on, että **Jukka Larsson** on oikeasti **Pirkko Saisio,** joka 1980-luvulla julkaisi peräti kolme kirjaa tällä salanimellä.

José Saramago: Jeesuksen Kristuksen evankeliumi (1991)

”Minä olen paimen joka johtaa samalla sauvalla uhrattaviksi sekä viattomat että syylliset, sekä pelastetut että kadotetut, sekä syntyneet että syntymättömät, kuka minut vapauttaisi näistä tunnontuskista.”

José Saramagolla on synkeä näkemys Jumalasta. Hän ei halua olla pelkästään juutalaisten, vaan kaikkien kansojen jumala, ja Jeesuksen ristinkuoleman syy ei ole ihmisten syntien lunastaminen vaan Jumalan vallan ja maineen kasvattaminen. Jeesus toteaakin ristillä: ”Ihmiset, antakaa hänelle anteeksi, hän ei tiedä mitä on tehnyt.”

Katolinen kirkko piti Saramagon romaania rienaavana, ja Portugalin hallitus veti pois teoksen ehdokkuuden eurooppalaisen kirjallisuuspalkinnon saajaksi. Seitsemän vuotta myöhemmin Saramago sai sitäkin suuremman tunnustuksen, Nobelin kirjallisuuspalkinnon.

Norman Mailer: Pojan evankeliumi (1997)

”Opetuslapseni lisäsivät kuitenkin kertomuksiinsa paljon sellaista mikä oli satua. Kun ihminen näkee ihmeen, Saatana kätkeytyy hänen puheisiinsa ja ihme moninkertaistuu.”

Mailerin romaanin kertojana on Jeesus itse – kyseessä on ikään kuin Jeesuksen omaelämäkerta. Muihin tässä käsiteltyihin romaaneihin verrattuna Mailer pitäytyy paljon tiiviimmin kanonisoidussa Jeesuksen elämäntarinassa.

Kirjan viimeisessä luvussa Isänsä oikealla puolella istuva Jeesus selittää 1900-luvun kansanmurhien ja muiden kauheuksien syyksi Jumalan ja Saatanan jatkuvan taistelun.

Harri Sirola: Jeesus Enkelinpoika Nasaretilainen (2001)

”Minä kaipaan kaiken kattavaa armoa syntisille, portoille ja huorintekijöille, juopoille ja varkaille, pakanoille ja uskottomille. Sillä heidätkin Jumala on luonut.”

Sirolan Jeesuksella ei ole minkäänlaista jumalallista alkuperää. Jeesuksen isä on lyyransoittaja Gabriel, enkelinkiharainen naistenmies, johon Jeesuksen äidillä Marialla on intohimoinen suhde.

Jeesus opiskelee Aleksandriassa lääkäriksi. Hän ei tee varsinaisia ihmetekoja, mutta hänen viisautensa ja parantajantaitonsa saavat ihmiset pitämään häntä messiaana.

Kirjan loppupuoli kuvaa Jeesuksen tempoilua parantajan kutsumuksen ja perheenisän velvollisuuksien välillä. Sirola päättää Jeesus-kuvauksensa aikaan ennen kuin Jeesus aloitti varsinaisen julkisen toimintansa.

Tiesitkö?

Muita Jeesus-romaaneja

- Pär Lagerkvist: Barabbas (1950)
- Paavo Rintala: Kuolleiden evankeliumi (1954)
- Erkki Ahonen: Kiviä vuoret (1965)
- Marianne Fredriksson: Marian evankeliumi (1997)
- Risto Saarinen: Jeesus Jokisen tapaus (1999)
- Jukka Pakkanen: Muuan Jeesus (2003)

Ekohautauspalvelu
Taivaanranta
Puh. 044 9811 007
www.ekohautaustaivaanranta.fi
info@ekohautaustaivaanranta.fi
Tapionkatu 4, 40100 Jyväskylä

Joulun Sana 2015
Anna Joulun Sana lähimmäisellesi viemään sanomaa Vapahtajan syntymästä eteenpäin.
Joulun Sana on pitkään säilyvä joulukukka!
JOULULEHDESSÄ mm:
• Mikko Matikaisen raamattuopetus: Jouluyö toi toivon maailmaan
• Liisa-Christiina ja Heikki Laaksonen kertovat, miten he ovat löytäneet joulurauhan rosoisten vuosien jälkeen
• Armon koti Intiassa syntyi unelmasta
• Joulusaarna ja -kolumni ja paljon muuta
Tilaamalla saat joulukortteja kaupan päälle:
kahdella lehdellä viisi korttia,
kolmella kymmenen jne. max 25 kpl.
Hinnat: Lehti 6 €, CD 8 €.
Myynti: Kristilliset kirjakaupat tai KRS:
puh. 0207 681 615
tuotemyynti@sana.fi
tai www.kirjasana.fi
Karas-Sana

KAUNEIMMAT JOULULAULUT -YHTEISLAULUTILAISUUDET
4.12. klo 12.30 Luhtisen Palvelutalo, Ritopohjantie 23
7.12. klo 18 Kuikan kylätalo, Kuikantie 389
8.12. klo 18 Alkio-opisto, Tähtiniementie 26
9.12. klo 13 Ruusakoti, Norolantie 2
9.12. klo 17 Seminaarimäen kauneimmat joululaulut, Kaupunginkirkko.

10.12. klo 10 Korpihovi, Levästentie 4–6
10.12. klo 18 Perheiden kauneimmat joululaulut Kuokkalan kirkko
10.12. klo 18 Lahjaharjun Kappeli, Ukonniementie 2
10.12. klo 18 Vuorilammen laavu, Huhtasuo.
10.12. klo 19 Taulumäen kirkko, Lohikoskentie 2

11.12. klo 19 Christmas Carols (englanninkieliset joululaulut) Kaupunginkirkko
11.12. klo 20 Ravintola Sherwood, Keljonkangas, Pihkatie 4

12.12. klo 16 Vesalan riihikirkko, Vesalantie 136
12.12. klo 17.30 Vesalan riihikirkko, Vesalantie 136
12.12. klo 18 Kahvila Table en Bois, Muuratsalo, Vuorlahdenkatu 38
12.12. klo 19 Vesalan riihikirkko, Vesalantie 136

13.12 klo 10 Korpilahden kirkko, Kirkonmäentie 3
13.12. klo 14 Neulaskoti, Pihkatie 4
13.12. klo 16 joululaulujen yhteydessä joulumyyjäiset, Säynätsalon kirkko, Saarnatie 1
13.12. klo 16 Kaupunginkirkko, Kirkkopuisto
13.12. klo 16 Kortepohjan seurakuntakeskus, Isännäntie 4
13.12. klo 16 Vaajakosken kirkko, Kirkkotie 11
13.12. klo 16 Tikkakosken kirkko, Kirkkokatu 18
13.12. klo 16 Kuokkalan kirkko, Syöttäjänkatu 4
13.12. klo 17 Hämäläisillä, Vainiomäenrantatie 11, Oittila
13.12. klo 17.30 Palokan kirkko, Rovastintie 8
13.12. klo 18 Kaupunginkirkko, Kirkkopuisto
13.12. klo 18 Halssilan kirkko, Kärpänkuja 5
13.12. klo 18 Vaajakosken kirkko, Kirkkotie 11
13.12. klo 18 Tikkakosken kirkko, Kirkkokatu 18
13.12. klo 19 Kuokkalan kirkko, Syöttäjänkatu 4
13.12. klo 21 Vaajakosken kirkko, Kirkkotie 11

15.12. klo 18 Ylä-Muuratjärven kylätalo, Petäjävedentie 2178, Tikkala
15.12. klo 18.30 Saarenmaan koulu, Kokkomäentie 2
15.12. klo 19 Taulumäen kirkko, Lohikoskentie 2

16.12 klo 17 ja 18.30 Lasten kauneimmat joululaulut Kaupunginkirkko
16.12. klo 18 Koskibaari, Saakoskentie 5
16.12. klo 18 Rauhanyhdistyksen talo, Jylhänperä, Hiidenjärventie 37
16.12. klo 18 Grooveimmat joululaulut. Kahvila De Café, Torikeskus, Yliopistonkatu 36. Bändi. Kolehti.

18.12. klo 18 Nyrölän koulu, joululaulujen yhteydessä koulun joulujuhla, Jatkolantie 11
18.12. klo 18 Koivuniemen kappeli, Koivuniementie 30

19.12. klo 18 Taulumäen kirkko, Lohikoskentie 2
19.12. klo 20 Taulumäen kirkko, Lohikoskentie 2

20.12. klo 16 Jyskän seurakuntakoti, Asmalammentie 4
20.12. klo 16 Kuokkalan kirkko, Syöttäjänkatu 4
20.12. klo 18 Huhtasuon kirkko, Nevakatu 6
20.12. klo 18 Korpilahden kirkko, Kirkonmäentie 3
20.12. klo 18 Keltinmäen kirkko, Keltinmäentie 10
20.12. klo 19 Kuokkalan kirkko, Syöttäjänkatu 4

6.1. klo 11.30 Loppiaisen messun jälkeen, kirkkokahveilla, Vanha pappila, Vapaudenkatu 26
6.1. klo 13 Veteraanitalo, Haukkamäentie 2
6.1.klo 16 Sotainvalidien sairaskoti, Keskussairaalantie 40

LASTEN JA PERHEIDEN KAUNEIMMAT JOULULAULUT
9.12. klo 18 Korpilahden Seurakuntatalo, Kirkonmäentie 1
10.12. klo 18 Kuokkalan kirkko, Syöttäjänkatu 4
10.12. klo 18 Säynätsalon kirkko, Saarnatie 1
13.12. klo 15 Palokan kirkko, Rovastintie 8
13.12. klo 15 kerholaisten joulujuhla ja kauneimmat joululaulut, Halssilan kirkko, Kärpänkuja 5
15.12. klo 18 Vaajakosken kirkko, Kirkkotie. 11
16.12 klo 17 ja 18.30 Kaupunginkirkko, Kirkkopuisto.

KAUNEIMMAT JOULULAULUT -MESSU
13.12. klo 15 Mässa med de vackraste julsångerna, Keltinmäki kyrka, Keltinmäentie 10
13.12. klo 18 Taulumäen kirkko, Lohikoskentie 2
20.12. klo 10 Vaajakosken kirkko, Kirkkotie 11
20.12. klo 10 Palokan kirkko, Rovastintie 8
20.12. klo 12 Lahjaharjun kappeli, Ukonniementie 2

MUUT TAPAHTUMAT
21.12. klo 18 Tuomaan tulet -joululauluilta, Putkilahden kyläkauppa, Vespuolentie 1950

KAUNEIMMAT JOULULAULUT -KONSERTIT:
13.12. klo 15 Vox Aurea ja KolmeKuutoset, Taulumäen kirkko, Lohikoskentie 2.
20.12. klo 15 Vox Aurea ja KolmeKuutoset, Taulumäen kirkko, Lohikoskentie 2.
Ohjelma konsertteihin15/10 euroa

Kirkkovaltuuston kokous

pidetään Palokan kirkolla, Rovastintie 8, maanantaina 14.12.2015 klo 18 alkaen. Kokous on avoin yleisölle.

Adventin myyjäiset

12.12. klo 10–12 Lähetysmyyjäiset Kortepohjan seurakuntakeskuksessa, Isännäntie 4
12.12. klo 11–13 Aseman Pysäkin myyjäiset. Hirvikeittoa, munkkeja, leivonnaisia, kahvia/tee/mehu, Onnenpyörä, arpajaiset. Lahjoituksia otetaan vastaan. Musiikki Karin Parhaat -yhtye. Tuotto Kirkon ulkomaanavun katastrofirahastolle.
13.12. klo 15–19 Lähetysmyyjäiset Kuokkalan kirkolla, Syöttäjänkatu 4.
13.12. n. klo 17 Joulumyyjäiset Säynätsalon seurakuntakodilla, Saarnatie 1, Kauneimpien joululaulujen jälkeen.
13.12. klo 16 Lähetyksen joulumyyjäiset Palokan kirkolla, Rovastintie 8.
19.12. klo 12–14 Lähetys- ja diakoniamyyjäiset Keltinmäen kirkolla, Keltinmäentie 10.

LAKIASIAINTOIMISTO
VARATUOMARI
RIITTA KIVELÄ
p. 0500 545 689
Vapaudenkatu 40-42 40100 Jyväskylä
laki.riitta@kolumbus.fi
www.kivela.fi
• perunkirjoitukset • kaupat
• lahjat • testamentit ym. lakiasianne
• palvelua myös kotikäynteinä

www.piplia.fi
Luuk. 2:1-14
Piplian joulu
IKUINEN YSTÄVÄ -RIIPUS
Itsellesi tai ystävälle oma hopeinen suojelusenkeli.
39 €
UUTUUKSIA!
365 PÄIVÄÄ RAAMATUN KERTOMUKSIA
Lastenraamatussa jännittävä kertomus jokaiselle päivälle.
29 €
TULOSSA!
NIMIPAINATUS
Kultainen, lahjansaajan nimipainatus nahkakantiseen Raamattuun tai virsikirjaan.
BIBLE JOURNALING
Leveämarginaalisessa Uudessa testamentissa on värityskuvia ja tyhjiä skräppäilyyn.
14,90 € TILAA ENNAKKOON!
Tutustu upeisiin kansiväreihin www.pipliakauppa.fi
PIPLiA.voimasanoja
Suomen Pipliaseura | myynti 010 838 6520 | myynti@piplia.fi | www.pipliakauppa.fi

Joulukeräyksillä rauhaa maailmaan

KAARINA HEISKANEN teksti

Pakolaiskriisi näkyy lähetysjärjestöjen tämänvuotisissa joulukeräyksissä. Järjestöt keräävät varoja joko pakolaisleireille tai alueille, joissa kriisin puhkeamisen voi ehkäistä ennalta.

Suomen Lähetysseuran joulukeräys rakentaa rauhaa. Sota, jännitteet etnisten tai uskonnollisten ryhmien välillä sekä piittaamattomuus ihmisoikeuksista aiheuttavat pelkoa ja konflikteja. Suomen Lähetysseura kouluttaa johtajia rauhan ja uskonnonvapauden ymmärtämiseen, jotta konflikteilta vältyttäisiin.

Järjestö tukee vuoropuhelua, rohkaisee ihmisiä kuuntelemaan toisiaan sekä ratkaisemaan ongelmia rauhanomaisin keinoin. Rauhan työ auttaa, ettei kenenkään tarvitsisi jättää kotiaan.

Kirkon Ulkomaanavun Toisenlaisia lahjoja on yli neljäkymmentä erilaista. Viidellä eurolla saa lämmittävän huovan katastrofialueelle, kympillä siemenlajitelman, neljälläsadalla eurolla terveysvalistusta tarttuvia tauteja vastaan. Kallein lahja on 1200 euron kaivo.

Medialähetys Sanansaattajat tuottaa radio- ja televisio-ohjelmia muun muassa Lähi-itään, Afrikkaan, Itä-Eurooppaan ja Aasiaan. Kolme arabiankielistä kanavaa sekä farsin- ja turkinkieliset kanavat opettavat ihmisen kunnioittamista, anteeksiantoa ja sovussa elämistä. Ohjelmia katsotaan paljon pakolaisleireillä. Lastenkanavan ohjelmia katsottuaan lapset jopa nukkuvat paremmin. Lastenkanavaa seuraa säännöllisesti yli 9 miljoonaa lasta.

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (SLEY) työskentelee kenialaisen samburu-heimon parissa. Suurin osa samburuista seuraa perinteisiä heimouskomuksia. Niihin lukeutuvat muun muassa kirotuksi joutumisen pelko, moniavioisuus sekä tyttöjen ympärileikkaukset. Kristityt samburut ovat kutsuneet Sleyn tekemään koko yhteisön tavoittavaa lähetystyötä. Tavoitteena on saada opettajia naisten raamattupiireihin ja eri-ikäisten lukutaitoryhmiin.

Suomen Ev.lut. Kansanlähetyksen joulukeräys tukee maahanmuuttajatyöntekijöitä. Kansanlähetyksen työntekijät kohtaavat ihmisiä Euroopan maahanmuuttajavirtojen keskuksissa. He auttavat äitiä, joka kreikkalaiselle saarelle rantautuessaan joutui veden varaan ja pystyi pelastamaan lapsistaan vain toisen. He etsivät tukea pariskunnalle Lontoossa, kun perheen nuori liittyi ISIS-joukkoihin.

Lähetysyhdistys Kylväjän joulukeräys vie joulun sinne, missä joulua ei vielä ole. Työn painopiste on Aasiassa. Monet kohdealueet ovat kehitysmaita, joissa kehitysyhteistyö on olennainen osa ihmisen kokonaisvaltaista kohtaamista.

Pipliaseuran joulukeräys auttaa Irakin pakolaisia Jordaniassa. Lisäksi käynnissä on 100 Raamattua 1000 päivässä -kampanja, jonka tavoitteena on saattaa valmiiksi sata raamatunkäännöstä 1000 päivän aikana. Suomen Pipliaseura on tukenut käännöshankkeita Boliviassa, Intiassa, Kiinassa ja Venäjällä.

Joulukeräyksiä
www.suomenlahetysseura.fi
www.toisenlainenlahja.fi
www.sansa.fi
www.suuressamukana.fi
www.sley.fi
www.kylvaja.fi
www.piplia.fi

Partiolaiset tuovat Betlehemin Rauhantulen Jyväskylään

Betlehemin Rauhantuli tulee Kuokkalaan, ja siitä sytytetyt kynttilät valaisevat Harjun portaita itsenäisyyspäivänä. Tulta on myös Kortepohjan seurakuntakeskuksessa **Pekka Laukkarisen** konsertissa 14. päivänä joulukuuta

– Jos haluat tulta o kynttiläässi, ota konserttiin tullessasi kynttilä ja kynttilälyhty mukaan, vinkkaa **Pasi Bom,** joka vastaa Jyväskylän seurakunnan partiotoiminnasta.

Rauhantulen perinne sai alkunsa vuonna 1986. Partiolaiset kuljettavat liekkiä kirkkoihin, vanhustentaloihin, päiväkoteihin, kouluihin, sairaaloihin, vankiloihin ja tapahtumiin.

Palokassa kootaan joulun lahjoituskasseja

Lahjoituskassiin voi laittaa esimerkiksi kahvia ja teetä, pipareita, suklaata, glögiä ja rusinoita. Lahjoituskassin sisällön tulee olla huoneenlämmössä säilyvää.

Lahjoituskassit tulee toimittaa 19.12. mennessä Palokan kirkolle diakoniatyölle, joka toimittaa lahjoitukset eteenpäin niitä tarvitseville.

Lisätietoa lahjoituskasseista antaa diakoni **Elina Romar** 040 560 9910.

Operaatio Jouluapu auttaa aattona

Operaatio Jouluapu jakaa joulukasseja aattona 24.12. klo 13.30 alkaen niin kauan kuin jaettavaa riittää.

Jouluavun jakelu on kahdessa paikassa, Kansalaistoiminnankeskus Mataran ala-aulassa, Matarankatu 6, ja Huhtasuon Elämänleivässä, Nevakatu 1.

Lisätietoja antavat Pirjo-Liisa Junttila 040 732 4476, Raija Konttila 044 040 4588 ja Helena Liukko 040 568 3531.

Juhlan Paikka
Pito- ja juhlapalvelu
PUNAINEN PIRTTI
Ilmarisenkatu 20, 40100 Jyväskylä
p. (014) 378 1802 www.punainenpirtti.fi

EkoCenter
Noutopalvelu 020 712 1580
KIRPPUTORIT
MONIPUOLISET VALIKOIMAT & EDULLISET HINNAT
Vaatteet Astiat
Huonekalut Kirjat
Kengät yms.
KANKITIE Kankitie 10 020 712 1580
HARJUNPORRAS Gummeruksenkatu 13 040 765 3303
MUURAME AUTOTALO Punasillantie 4 040 545 0353

Kukitamme elämäsi juhlat
HAUTAJAISET
RISTIÄISET
VALMISTUJAISET
RIPPIJUHLAT
SYNTYMÄPÄIVÄT
YRITYSTILAISUUDET
HÄÄT
Viherlandia
Onnella on juuret
Kammintie 6, 40520 Jyväskylä
www.viherlandia.fi
Puh. 010 617 1932
leikko@viherlandia.fi
Kiinteä verkko 8,35 snt/puh. + 6,00 snt/min.
Matkaviestinverkko 8,35 snt/puh. + 17,17 snt/min.

ITSENÄISYYSPÄIVÄN VALTAKUNNALLINEN PARAATI JYVÄSKYLÄSSÄ 6.12.2015

klo 9.00 **Seppeleenlasku** Vanhan hautausmaan sankarihaudalla, Puistokatu

klo 10.00–11.00 **Juhlajumalanpalvelus** Taulumäen kirkossa

klo 10.00–16.00 **Kalustonäyttely** torilla. Teemana *Ilmapuolustus*. Esillä ilmavoimien ja maavoimien kalustoa. Alueella on Sotilaskodin myyntipiste.

klo 12.00–12.30 **Paraatikatselmus** Harjun kentällä

klo 12.30–12.43 **Midnight Hawks -esittelylento**
Jyväsjärven yllä (säävaraus)

klo 13.00–13.45 **Ohimarssi** Yliopistonkadulla, vastaanottopaikka Harjun portaiden kohdalla. Ohimarssin aikana toteutetaan ylilento ilma- ja maavoimien lentokalustolla (säävaraus).

klo 17.00–18.00 **Itsenäisyyspäivän juhla**
Jyväskylän Paviljongissa, Lutakonaukio 12. Ilmainen pysäköinti juhlan ajan P-Paviljonki 1 Satamakatu 3, P-Paviljonki 2 Uno Savolan katu 6 ja Paviljonki P2-alue Uno Savolan katu hiekkakenttä.

Juhlapuhujana on kaupunginjohtaja **Timo Koivisto**. Tervehdyspuheen pitää Jyväskylän varuskunnan päällikkö, eversti **Pasi Hakala**. Juhlassa esiintyvät **Ilmavoimien soittokunta** solistinaan **Maria Tyyster**, **Jyväskylän Naisvoimistelijoiden Lumo-ryhmä** ja **Vox Aurea -kuoro**.

Juhlaan on vapaa pääsy, kahvitarjoilu klo 16.00, suuret kunniamerkit.

klo 18.00 **Itsenäisyyspäivän soihtukulkue**, lähtö yliopiston päärakennuksen edestä, klo 18.30 **seppeleenlasku** Vanhan hautausmaan sankarihaudalla. Järjestäjänä Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen 1. vuosikurssin opiskelijat.

klo 18.00–20.00 **Harjun portaat valaistuna**
Järjestäjinä Jyväskylän Partiolaiset ry ja Kuokkalan Vetehiset ry

klo 18.00–20.00 **Asukkaiden omat juhlavalaistukset**

Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän seurakunta, Puolustusvoimat

Joulu
RADIO.FI
98,7 MHz
1. ADVENTISTA LOPPIAISEEN

Tapahtumat

4.12.–18.12.

Joulu soi kirkoissa

PEKKA LAUKKARINEN TRIO LAITTAA JOULULAULUT UUSIKSI
■ Joulun Tähti -konsertti on 14.12. klo 18 Kortepohjan seurakuntakeskuksessa. Triossa soittavat Pekka Laukkarinen, Matti Laitinen ja Leevi Helo. Tarjolla on kaikenikäisiä ilahduttava konserttihetki tuttujen joululaulujen äärellä. Ota kynttilälyhty mukaasi, sillä kirkolla on tarjolla Rauhantulta Betlehemistä.

JOULU LÄHESTYY, PULSSI SYKÄHTÄÄ
■ Naiskuoro Pulssin joulukonsertti on Taulumäen kirkossa perjantaina 4.12. klo 19. Kuoroa johtaa Noora Määttä. Ohjelma 10/5 euroa.

RUAMJAI LAULAA MARIASTA JA VAUVASTA
■ Mary Had a Baby -joulukonsertti kuullaan lauantaina 5.12. klo 18 Taulumäen kirkossa. Ruamjai esiintyy Yleisradion vuoden nuorisokuoron Cantus Michaelisin kanssa. Liput 15/10/5 euroa.

TAIVAHAN KANSI SOIS
■ Jyväskylän Yliopiston puhallinorkesteri Puhkupillit esittää Kuokkalan kirkossa Taivahan kansi sois -konsertin lauantaina 5.12. klo 19. Ohjelma 12 euroa (7 euroa alle 12-v, opiskelijat, eläkeläiset ja varusmiehet).

LAULUJA MATKAN VARRELTA
■ Mitä matkan varrella on mukaan tarttunut, siitä laulavat Mikko Miettinen ja Tuomo Rannankari sunnuntaina 6.12. klo 16 Kuokkalan kirkossa. Heitä avustavat Esko Turpeinen sekä Topias ja Matilda Rannankari, puhe Riku Bucht. Vapaa pääsy, kolehti Kirkon Ulkomaanavulle.

KUN TULUS TÄHDEN LÖYSI
■ Tulus-kuoron joulukonsertti Olen löytänyt tähden kirkkaimman kuullaan Huhtasuon kirkossa tiistaina 8.12. klo 19. Perinteinen, joskin hieman erilainen, draamallinen joulukonsertti. Mukana bändi.

LAPSIKUOROT TUOVAT LUMEN VALOA
■ Lumen Valo – lapsikuorojen joulukonsertti on Kuokkalan kirkossa perjantaina 11.12. klo 18. Konsertissa esiintyvät Kolmekuutoset, Nollakakkoset, Jyväskylän poikakuoro, KuoroMuskari ja Äitien kuoro. Kuoroja johtavat Agnes Lak Losonc ja Suvi Airaksinen. Vapaa pääsy, ohjelma 5 euroa.

HARJUN LAULUN JOULUTUNNELMAA KELTINMÄKEEN
■ Harjun laulu konsertoi Keltinmäen kirkossa perjantaina 11.12. klo 19. Kuoroa johtaa Rita Varonen, ohjelma 10/8 euroa.

AUTUUS TULI MAAILMAAN, LAULAA MUSICA
■ Musica-kuoron joulukonsertti kuullaan lauantaina 12.12. klo 21 Taulumäen kirkossa. Kuoroa johtaa Pekka Kostiainen. Liput 20/10 euroa.

SIRKKOJEN JOULU SOI
■ Sirkkojen joulukonsertti on Taulumäen kirkossa maanantaina 14.12. klo 19 ja klo 21. Sirkkoja johtaa Nikke Isomöttönen. Liput 25 euroa.

MUSICA TUTUSTUTTAA ERI MAIDEN JOULUMUSIIKKIIN
■ Musica-kuoro esittää joululauluja eri maista tiistaina 15.12. klo 21 Kaupunginkirkossa. Kuoroa johtaa Pekka Kostiainen. Ohjelma 20/10 e.

JOULU LOISTAA, TIETÄÄ STUDIOKUORO
■ Jyväskylän Studiokuoron joulukonsertti on torstaina 17.12. klo 18 Kaupunginkirkossa. Kuoroa johtaa ja säestää pianolla ja uruilla Hannu Ikonen. Ohjelma 10 euroa, uusi cd 20 euroa.

JOUTUOS JOULUYÖ, KUTSUU CANTINOVUM
■ Kamarikuoro Cantinovumin joulukonsertti on torstaina 17.12. klo 19 Taulumäen kirkossa. Kuoroa johtaa Rita Varonen. Ohjelma 12/8 euroa.

JENNA BÅGEBERGIN JA MIKAEL KONTTISEN JOULUNTOIVOTUS
■ Jenna Bågeberg ja Mikael Konttinen konsertoivat Kuokkalan kirkossa perjantaina 18.12. klo 19. Liput Hyvän joulun toivotus -konserttiin maksavat 15 euroa.

MARIANNE MÄENPÄÄN KONSERTTI DIAKONIATYÖLLE
■ Marianne Mäenpään joulukonsertti on perjantaina 18.12. klo 19 Kaupunginkirkossa. Marianne Mäenpäätä säestää uruilla Risto Valtasaari. Ohjelmatuotto oman seurakunnan diakoniatyölle, vapaa pääsy.

KAMARIKUORO VALO ESITTÄÄ BACHIN JOULUORATORION
■ Kamarikuoro Valo, soitinyhtye ja solistit kanttori Pertti Tahkolan johdolla esittävät J. S. Bachin Jouluoratorion kantaatit 1–3. Konsertti on Taulumäen kirkossa 18.12 klo 19. Ohjelma 20/10 euroa.

TAULUMÄEN KIRKKO

Naiskuoro Pulssin joulukonsertti pe 4.12. klo 19. Johtaa Noora Määttä. Ohjelma 10/5 euroa.
Mary Had a Baby, Ruamjai-kuoron joulukonsertti la 5.12. klo 18 yhdessä Yleisradion vuoden nuorisokuoron Cantus Michaelisin kanssa, joht. Kirsi Kaunismäki-Suhonen. Liput 15/10/5 euroa.
Itsenäisyyspäivän sanajumalanpalvelus su 6.12. klo 10, sotilaspastori Janne Huikko, Viitala, Hassinen, Jyväskylän veteraanikuoro, joht. Timo Laakso. Ei messu klo 18.
Joulua kohti – Jyväskylän Naislaulajien konsertti ma 7.12. klo 19, joht. Rita Varonen. Ohjelma 12/10 euroa.
Aamurukous ti 8.12 ja 15.12. kirkon kastekappelissa.
Club for Five -yhtyeen joulukonsertti ti 8.12. klo 19. Liput Lippupalvelusta 39,50 euroa.
Kauneimmat joululaulut to 10.12. klo 19, Maritta ja Heikki Tynkkynen, Hassinen, Lauluyhtye Lux Auribus. Vapaa pääsy.
Kohti joulua – Anna Puu ja UMO pe 11.12. klo 19. Liput Lippupalvelusta toimituskuluineen 32,50/27,50/17,50 euroa.
Musica-kuoron joulukonsertti *Autuus maailmaan on tullut* la 12.12. klo 21, joht. Pekka Kostiainen. Liput 20/10 euroa.
Kauneimmat joululaulut -konsertti su 13.12. klo 15. Vox Aurea ja KolmeKuutoset. Ohjelma 15/10 euroa.
Kauneimmat joululaulut -messu su 13.12. klo 18, Puupponen, Palola, Tiusanen, Ruamjai kuoro, joht. Kirsi Kaunismäki-Suhonen.
Sirkkojen joulukonsertti ma 14.12. klo 19 ja klo 21. Joht. Nikke Isomöttönen. Liput 25 euroa (S-etu 20 euroa).
Kauneimmat joululaulut ti 15.12. klo 19, Palola, Hassinen, Kamarikuoro Valo, joht. Pertti Tahkola. Vapaa pääsy.
Jyväskylä Sinfonian joulukonsertti ke 16.12. klo 18 ja klo 20.
Kamarikuoro Cantinovumin joulukonsertti *Joutuos jouluyö*, to 17.12. klo 19, joht. Rita Varonen. Ohjelma 12/8 e.

HALSSILA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Ei messua Halssilassa 6.12. klo 12.
Leipäsunnuntai su 6.12. klo 16 seurakuntakeskus, Atte Vallinen.

Musiikkitapahtumat
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 18 seurakuntakeskus, Salmela, Kärkkäinen, Majakka-kuoro sekä soitinyhtye.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakoniapäivystys ma–ke klo 9–10.30, muuna aikana 050 549 7024 / juha.halonen@ev.fi.

Lapsille ja perheille
Kerhot joulutauolla 15.12.–15.1. Halssilan kirkon päivä- ja perhekerhot sekä avoin vauvaryhmä toimivat Telkänpesä 2C kerhotilassa. Mukaan mahtuu! Ilm. päiväkerhoon Jaanalle 050 3018 233.
Perhekerho ke 9.12. klo 9.30.
Lasten kauneimmat joululaulut ja kerholaisten joulujuhla su 20.12. klo 15, seurakuntakeskus. Soitinyhtye säestää. Glögit ja piparit.
Lasten joulukirkot ti 15.12. klo 9.15 ja 10.15.

Nuorille ja aikuisille
Aamurukouspiiri ke klo 8 seurakuntakeskus. Rukous- ja hiljentymishetki kirkossa.
Raamattupiiri to 10.12. klo 17 seurakuntakeskus. Raamatun tutkistelua, keskustelua ja rukousta.
Miesten tupailta ke 16.12. klo 18 seurakuntakeskus.
Torstaitapaaminen to 17.12. klo 13 seurakuntakeskus.

HUHTASUO

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Itsenäisyyspäivän sanajumalanpalvelus su 6.12. klo 10, kirkko. Koli, Vuorenoja, Torvisoittokunta. Messun aikana lapsille leikkihuonepyhis.
Messu su 13.12. klo 10, kirkko. Siistonen, Valjus, Ilkka Lampinen, laulu. Partiolaisten puurojuhla.

Musiikkitapahtumat
joulukonsertti *Olen löytänyt tähden kirkkaimman* ti 8.12. klo 19 kirkko. Tulus.
Kauneimmat joululaulut Vuorilammen laavulla to 10.12. klo 18, Tervonen, Vuorenoja, Huhtasuon Asukasyhdistys. Glögit, piparit.
Maksetut viulut -joulukonsertti la 12.12. klo 18, kirkko.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakoniapäivystys ti–ke klo 9–10.30, muuna aikana elina.vepsalainen@evl.fi 050 549 7005.

Pikkulauantain iltaruoka ke 16.12. klo 17. Ruokailu ja hartaus Huhtasuon alueella asuville. Elintarvikekulujen kattamiseen 1€/aikuinen ja 0,50€/lapsi.

Lapsille ja perheille
Kerhot joulutauolla 15.12.–15.1.
Sählyä, ma klo 17 kirkko, liikuntasali.
Sählyä, pojat 5–6-luokat ma klo 18 kirkko.
Sählyä, pojat 7–8-luokan pojat ma klo 19 kirkko.
Sählyä, pojat 1–2-luokat ti klo 17 kirkko.
Aikuisten käsityökerho ti 8.12. klo 18 kirkko. Maksuton, omia tai ohjattuja askarteluja.
Perhekahvila ke 9.12. klo 9.30–11 kirkko. Kahvilan jälkeen perheillä mahdollisuus ilmaiseen puurolounaaseen.
Isien sähly ke klo 19 kirkko.
Käsityöpaja 5–9-v lapsille ja aikuisille to 10.12 kirkko. klo 17.30. Ilm. Seija 050 323 5355.
Lasten joulukirkot to 17.12. klo 9.15 ja 10.15 kirkko.

Maksetut viulut: joulumusiikkia rajoja rikkoen
Maksetut viulut -joulukonsertti kuullaan lauantaina 12.12. klo 18 Huhtasuon kirkossa. Tarjolla on rakkaita hengellisiä lauluja ja riemukasta groove folkia, perinnesoittimilla ja rajoja rikkoen. Ohjelma 5 euroa alueen diakoniatyölle. Kahvitarjoilu.

Nuorille ja aikuisille
Isoskoulutus (perus+jatkot) ke 9.12. klo 17.30, kirkko rippikoulusali.
Nuorten ilta ke klo 18.45 kirkko, rippikoulusali.
Nuorisotyön kerhot joulutauolla 16.12.–15.1.
Lentopalloa to klo 15 kirkko, liikuntasali.
Naisten jumppa to klo 18–19 kirkko. Kaikenikäisille naisille jumppatunti, helppoa ja mukavaa!
Pietarin kilta ti 15.12. klo 18. Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

KELJONKANGAS

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Lasten joulukirkot ti 15.12. klo 9.00, 9.45 ja 10.30 Neulaskoti, Jurva, Tiusanen.
Lasten joulukirkot ke 16.12. klo 9.00, 9.45 ja 10.30 Neulaskoti, Jurva, Tiusanen.

Musiikkitapahtumat
Kauneimmat joululaulut Ravintola Sherwood pe 11.12. klo 20 Pihkatie 4.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 14 Neulaskoti, Kanteleryhmä Ulla Honkosen johdolla.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakoniapäivystys. To klo 9–11 Neulaskoti, Pihkatie 4, tai ajanvarauksella elina.fuchs@evl.fi, 050 549 7015.
Neulaskodin ruokailu joulutauolla.

Lapsille ja perheille
Vauvaryhmä ma 7.12. klo 9.30 Neulaskoti. Tied. 050 5863 056.
Taaperoryhmä ti 8.12. klo 9.30 Neulaskoti. Alle 2v. lapset vanhemman kanssa. Tied. 050 4420198.
Perhekerho pe klo 9.30 Neulaskoti.
Perhekerhon kirkkohetki pe 11.12. klo 9.30 Neulaskoti.
Pyhäkoulu su 13.12. klo 11 Neulaskodilla. Lasten oma hetki *Raamatun* sanoman äärellä ja yhdessä puuhailua. Tied. 0503400639, lapsityönohjaaja.

Nuorille ja aikuisille
Nuorten iltakahvila pe 18.12. klo 17 Neulaskoti.
Lähetyspiiri ma 14.12. klo 13 Neulaskoti. Japanin lähetti Johanna Perendi kertoo lähetyskuulumisia.
Neulaskodin olohuone joulutauolla.
Ikäihmisten syntymäpäiväjuhla ke 9.12. klo 13–15 Säynätsalon seurakuntakodilla.

Ikäihmisten syntymäpäivät Säynätsalossa
Kutsumme syntymäpäiväjuhlaan alueemme (Säynätsalo ja Keljonkangas) 70-, 75-, 80-, 85-, 90- ja yli 90-vuotiaat seurakuntalaiset. Juhla on keskiviikkona 9.12. klo 13–15 Säynätsalon seurakuntakodilla. Voitte kutsua syntymäpäiville myös yhden läheisenne. Ilmoittautuminen ja lisätiedot 050 5980 951 viimeistään ti 8.12.

KELTINMÄKI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Suomalainen messu *Kiitos isänmaasta*, su 6.12. klo 10–13 kirkko, K. Ridanpää, Salminen, M. Ridanpää. Lähde!-kuoro, kirkkokahvit.
Aamurukous ti klo 8 kirkko.
Hiljainen aamurukous to klo 8 kirkko.
Messu *Tehkää tie Kuninkaalle*, su 13.12. klo 10–13 kirkko, Salminen, Pitkänen, Lintunen. Kirkkokahvit, pyhäkoulu.
Ruotsinkielinen messu su 13.12. klo 15 kirkko, Pitkänen, Lintunen.

Aikuisrippikoulu Keltinmäessä
Onko rippikoulu jäänyt käymättä? Ei hätää. Aikuisrippikoulu kokoontuu Keltinmäen kirkolla kuutena torstaina 7.1., 21.1., 4.2., 18.2., 3.3. ja 17.3. klo 17–18.30. Tiedustelut pastori Jorma Vilkko 050 549 7052. Konfirmaatio on palmusunnuntaina 20.3. klo 10 Keltinmäen kirkossa messun yhteydessä.

Musiikkitapahtumat
Joulukonsertti pe 11.12. klo 19 kirkko. Harjun Laulu, johtaa Rita Varonen, 10/8 e.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakonian päivystys. Ruokapankkisetelit ilman ajanvarausta to klo 12–13 kirkko. Muissa asioissa ajanvaraus diakoniatyöntekijälle: suvi.leppapuisto@evl.fi 050 549 7008, heidi.kallio@evl.fi 050 549 7032, ainoleena.laitinen@evl.fi 050 549 7026.

Lapsille ja perheille
Taaperoryhmä ma 7.12. klo 14 kirkko. 1–2v. taaperoille vanhemman kanssa. Tied. 050 4088852.
Lapsen paikka 10.12. klo 9–11 kirkko. Leikkipaikka 1–5 v lapsille, avoinna parillisten viikkojen torstaina. Ilm. edellisenä päivänä klo 13-15 p.050 408 8852.
Pyhäkoulu su 13.12. klo 10 kirkko. Lasten oma hetki *Raamatun* sanoman äärellä sekä yhdessä puuhailua.
Lasten joulukirkot ma 14.12. klo 9.00, 9.45 ja 10.30 kirkko.

Nuorille ja aikuisille
Lähetyspiiri ma 7.12. klo 18 kirkko.
Lähde! -kuoron harjoitukset to 10.12. klo 18 Kortepohjan seurakuntakeskus.
Seurakuntakuoro to 10.12. ja 17.12. klo 18 kirkko. Tied. 050 521 5414

KESKUSTA

Jumalanpalvelus ja uskonelämä
Adventtipaaston versper ma–pe 30.11.–23.12. klo 18, Vanha pappila. Rukoushetki adventin tekstien äärellä, kesto n. 20 min.
Hiljaisuuden hetki pe 4.12. klo 12–14, Kaupunginkirkko.
Suomalainen messu su 6.12. klo 10, Kaupunginkirkko, Watia, Pirtala, Björninen, Stemmina-lauluyhtye ja bändi.
Lasten joulukirkko ma 7.12. klo 9.15 ja klo 10.15, Kaupunginkirkko.
Lasten joulukirkko ti 8.12. klo 9.15 ja klo 10.15, Kaupunginkirkko.
Askel jouluun -tapahtuma ti 8.12. klo 19, Kaupunginkirkko.
Lasten joulukirkko ke 9.12. klo 9.15 ja klo 10.15, Kaupunginkirkko.
Nuorten kauneimmat joululaulut -messu ke 9.12. klo 19.15, Kaupunginkirkko, Piritta Järvinen, sello.
Viikkomessu to 10.12. klo 13, Kaupunginkirkko.
Hiljaisuuden hetki pe 11.12. klo 12–14, Kaupunginkirkko.
Saksankielinen adventtijumalanpalvelus la 12.12. klo 16, Kaupunginkirkko.
Messu su 13.12. klo 10, Kaupunginkirkko, Ilvesmäki, Wuolio, Valtasaari.
Lasten joulukirkko ma 14.12. klo 17.30 ja klo 18.30, Kaupunginkirkko. Lapsiperheille ja päiväkodeille.

Lasten joulukirkot tarjoavat ihmetystä
Lasten joulukirkot ovat Kaupunginkirkossa maanantaina 14.12. klo 17.30 ja 18.30. Noin 30 minuutin mittaisissa kirkkohetkissä joulun kertomus koetaan yhdessä ihmetellen, laulaen ja rukoillen.

Viikkomessu to 17.12. klo 13, Kaupunginkirkko.
Hiljaisuuden hetki pe 18.12. klo 12–14, Kaupunginkirkko.

Musiikki
Joulun sävel ke 9.12. klo 12–12.30, Kaupunginkirkko, Katariina Ylönen, laulu, Risto Valtasaari, urut.

Joulun sävel keskiviikkona Kaupunginkirkossa
Keskiviikkoisin klo 12 Kaupunginkirkossa voi kuunnella puolen tunnin verran jouluisia säveliä ja laulaa yhteislauluja. Vapaa pääsy, kolehti Suomen Lähetysseuralle.

Seminaarinmäen kauneimmat joululaulut ke 9.12. klo 17, Kaupunginkirkko.
Christmas Carols (englanninkieliset joululaulut) pe 11.12. klo 19, Kaupunginkirkko, Harri Vähäjylkkä, Ruamjai-kuoro, joht. Kirsi Kaunismäki-Suhonen, Risto Valtasaari, urut.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 16, Kaupunginkirkko, Ilvesmäki, Laasonen,
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 18, Kaupunginkirkko, Watia, Laasonen.
Musica-kuoron joulukonsertti ti 15.12. klo 21, Kaupunginkirkko. Joht. Pekka Kostiainen. Joululauluja eri maista. Ohjelma 20/10 e.
Joulun sävel ke 16.12. klo 12–12.30, Kaupunginkirkko, Mikko Miettinen, huilu, Pekka Björninen, piano ja urut.
Lasten kauneimmat joululaulut ke 16.12. klo 17 ja klo 18.30, Kaupunginkirkko, Seurakunnan Muskarit.
Loistava Joulu Jyväskylän Studiokuoron joulukonsertti to 17.12. klo 18, Kaupunginkirkko. Joht. piano ja urut Hannu Ikonen. Ohjelma 10 e, uusi cd 20 e.
Marianne Mäenpään joulukonsertti pe 18.12. klo 19, Kaupunginkirkko, Marianne Mäenpää, laulu, Risto Valtasaari, urut. Ohjelmatuotto oman seurakunnan diakoniatyölle, vapaa pääsy.
Lauluyhtye Hyvät Jyvät ti klo 19, Pappilan rippikoulusali. Johtaa Valtasaari 050 521 5411.
Laulurinki ti klo 13 Vanha pappila. Laitoksia ja jumalanpalveluselämää palveleva avoin lauluryhmä ilman ikärajoja ja pääsyvaatimuksia. Johtaa ja tied. Risto Valtasaari.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakonian päivystykset ma, ke ja to klo 9–11 Cygnaeuksenkatu 8. Lea Pietiläinen 050 549 7027, Kaisa Toivanen 050 340 0665, Auni Pelkonen 050 549 7001 tai Elina Lintulahti 050 549 7006.

Lapsille ja perheille
Kerhot joululomalla, jatkuvat viikolla 3.
Päiväkerhot, perhekerho ja ekavauvaryhmät, Kerhotila Yliopistonk. 28 B (sisäpiha) Tied. 050 340 9895.
Pyhäkoulu su klo 16, 13.12. Vanha pappila.
Muskarikuoro to klo 16–16.45 Yliopistonk. 26 B. Laulua, soittoa, leikkiä ja liikettä 6–8-vuotiaille. Tied. Kirsi-Marja Piippanen 050 595 3945/kirsi-marja.piippanen@evl.fi

Nuoret ja aikuiset
Nuorten toiminta joulutauolla viikoilla 51–02. Tied. Teresa Muhonen 050 549 7016. Facebook: Keskustan Panda.
Café Taukopaikka – Nuorten aikuisten kahvila to klo 18 (parill. vkot) pikkujoulut, nyyttikestit. Yliopistonk. 26 B. tied. elina.lintulahti@evl.fi
Askel jouluun -tapahtuma ti 8.12. klo 19, Kaupunginkirkko.
Avoin aamukahvila ja käsityöpiiri (diakonia ja lähetys) Keljon palvelutalo B-talo 4. krs ti klo 10-12. (viim. 8.12.)
Eläkeläisten piiri Viitakoti ke klo 14 (paritt. vkot, viim. 16.12. ehtoollishartaus)
Fransiskus-ilta ke 9.12. klo 17 Vanha pappila. Tied. laatinen.liisa@gmail.com 050 3754504.
Hannatyön rukouspiiri ma 7.12. klo 18, Vanha pappila. Lisätiedot Kuulasmaa 045 267 4614, Puukari 050 493 3459.
Kylän kammari Vanha pappila to klo 14 (parill. vkot, viim. 10.12.)
Leskien klubi, jouluhartaus ja ehtoollinen 17.12. klo 10. Kaupunginkirkko. Kahvit Pappilassa.
Lähetyspiiri ke 9.12. klo 9–11 Vanha pappila.
Messuosasto to 10.12. klo 17, Vanha pappila.
Raamattupiiri kaikenikäisille ti klo 10, Vanha pappila.
Varttuneiden ja eläkeläisten piiri Puistotori 4. ke klo 13. (viim. 9.12.)

KORPILAHTI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Itsenäisyyspäivän messu su 6.12. klo 10 kirkko. Koivisto, Tiusanen. Kirkkokahvit ja juhla srk-talolla.
Kauneimmat joululaulut -messu su 13.12. klo 10 kirkko. Haapakangas, Laiho, Kirkkokuoro, Outi ja Antti Penttinen, viulu ja klarinetti.
Valtava ilo! -näytelmän harjoitukset ti 15.12. klo 17.30 seurakuntatalo.
Lasten tähtikirkko 1 to 17.12. klo 9 kirkko, Haapakangas, Laiho.
Lasten tähtikirkko 2 to 17.12. klo 9.45 kirkko, Haapakangas, Laiho.

Lasten tähtikirkko kutsuu lapsia ja perheitä
Joulun tunnelmaan voi sukeltaa lasten tähtikirkoissa Korpilahden kirkossa. Tähtikirkot ovat torstaina 17.12. klo 9 ja klo 9.45. Mukana Marjut Haapakangas ja Tiina Laiho.

Musiikkitapahtumat
Kauneimmat joululaulut Alkio-opistolla ti 8.12. klo 18.
Kauneimmat joululaulut to 10.12. klo 10 Korpihovi.
Kauneimmat joululaulut Oittilassa su 13.12. klo 17 Hämäläisillä.
Kauneimmat joululaulut ti 15.12. klo 18 Ylä-Muuratjärven kylätalo.
Kauneimmat joululaulut Koskibaari ke 16.12. klo 18. Mukana Korpiset.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakonissan vastaanotolle ajanvarauksella. kirsi.lepoaho@evl.fi 050 557 9003.
Aamupysäkki pe 18.12. klo 9 seurakuntatalo. Eu-ruuan jakoa, tarjolla myös aamupalaa ja hartaus

Lapsille ja perheille
Eppu-toppujen olokolo ti 8.12. klo 12.30 srktalo. Tied. ja ilm.050 5579006.
Perhekerho ke 9.12. klo 9 Ylä-Muuratjärven kylätalo.
Lasten kauneimmat joululaulut ke 9.12. klo 18 seurakuntatalo. Tervetuloa lapset perheineen laulamaan lasten kauneimpia joululauluja. Mukana vanhempien laulu- ja soittoryhmä.
Perhekerho to 10.12. klo 9.30 seurakuntatalo.

Nuorille ja aikuisille
Pastorin pysäkki ma 7.12. klo 10–13 Putkilahden kyläkaupalla.
Pastorin pysäkki ti 8.12. klo 10–13 Saakosken Koskibaarilla.
Väentupa Korpikeitaalla ti klo 11.
Hyvänmielen kerho Korpikeitaalla ti klo 14.
Hengari ti 8.12. klo 15–17. Tule kahville, pelailemaan, hengailemaan! Hengaria pidetään yhteistyössä Jyväskylän kaupungin Nuorisopalvelujen kanssa, nuorisotila Sumpbissa, Koulumäentie 8.
Naisten NOJA-ryhmä ti 8.12. klo 18 seurakuntatalo.
Ahvenus-Puolakan seurakuntapiiri to 10.12. klo 13 Aila ja Reijo Ahvenuksella. Lauletaan joululauluja.
Vastuunkantajien kiitosjuhla to 10.12. klo 18 seurakuntatalo.
Väentuvan puurojuhla ti 15.12. klo 12 seurakuntatalo.
Miestenilta ke 16.12. klo 18 seurakuntatalo.
Kirkkokuoron harjoitukset to 17.12. klo 17.30–18.30 seurakuntatalo. Huom. aika!

KORTEPOHJA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Messu *Kiitos isänmaasta* su 6.12. klo 16–18 seurakuntakeskus , K Ridanpää, M Ridanpää. Kahvit
Hiljentymisryhmä *Perjantain puolipäivä* pe 18.12. klo 12.15 seurakuntakeskus. Oma *Raamattu* ja päiväkirja mukaan.

Musiikkitapahtumat
Joulukonsertti pe 11.12. klo 19 Keltinmäen kirkko. Harjun Laulu, johtaa Rita Varonen, ohjelma 10/8 euroa.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 16 seurakuntakeskus, Johanna Salminen, Mirja-Maaria Ridanpää, Tikkakosken Rauhanyhdistyksen kuoro.
Jouluntähti-konsertti ma 14.12. klo 18 seurakuntakeskus, Pekka Laukkarinen trio.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakonian päivystys. Ruokapankkisetelit ilman ajanvarausta to klo 9–10 kirkko. Muissa asioissa ajanvaraus diakoniatyöntekijälle: suvi.leppapuisto@evl.fi 050 549 7008, heidi.kallio@evl.fi 050 549 7032 ja ainoleena.laitinen@evl.fi 050 549 7026.

Lapsille ja perheille
Perheolkkari ma 7.12. klo 9 seurakuntakeskus.
Perheolkkarin kirkkohetki ma 7.12. klo 9.15 seurakuntakeskus. Kaikille avoin kirkkohetki.
Lasten joulukirkot ke 16.12. klo 9.00, 9.45, 10.30 seurakuntakeskus.

Nuorille ja aikuisille
Lähde! -kuoron harjoitukset to 10.12. klo 18 seurakuntakeskus.
Seurakuntakuoro to 10.12. ja 17.12. lo 18 Keltinmäen kirkko. Tied. 050 521 5414.
Lähetysmyyjäiset la 12.12. klo 10–12 seurakuntakeskus. Käsitöitä, leivonnaisia, keittolounas, kahvia.
Tiistaitapaaminen ti 15.12. klo 13 seurakuntakeskus. Yhdessäoloa joulutunnelmissa.
Torstaikahvila joulutauolla.

KUOKKALA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Messu ja partiolaisten lupauksenanto su 6.12. klo 11 kirkko, Bucht, Reukauf, Luomala, Väisänen, pyhäkoulu. Glögit ja piparit.
Messu su 13.12. klo 11 kirkko, Tuominen, Bucht, Lampinen, Heikkilä, Puhkupillit, Jubilate Deo, Céli Dé, Virsimiehet, pyhäkoulu. Glögit ja Lucia-pullat.
Hiljaisuuden ilta ke 16.12. klo 18 kirkko. Arkiretriitti ja iltahartaus.
Viikkomessu to 17.12. klo 18 kirkko. Voit tulla valmistelemaan viikkomessua klo 16.30 alkaen.
Vapaaehtoisten joulujuhla to 17.12. klo 19 kirkko. Sinä Kuokkalan alueseurakunnan vapaaehtoisena vuoden 2015 aikana toiminut, tule viettämään joulujuhlaa, aloitamme viikkomessulla klo 18.

Musiikkitapahtumat
Taivahan kansi sois -konsertti la 5.12. klo 19 kirkko. Puhkupillit. Ohjelma 12 e (7 e alle 12 v sekä opiskelijat, eläkel. ja varusmiehet).
Lauluja matkan varrelta – Mikko Miettinen ja Tuomo Rannankari su 6.12. klo 16 kirkko. Esko Turpeinen sekä Topias ja Matilda Rannankari, puhe Riku Bucht. Kolehti Kirkon Ulkomaanavulle.
Perheiden kauneimmat joululaulut to 10.12. klo 18 kirkko. Mukana huilisti Terhi Hassinen ja sahansoittaja Kalevi Issakainen, käsikellot, Sirpa Lampinen piano ja urut. Kolehti lähetystyölle.
Lumen Valo – lapsikuorojen joulukonsertti pe 11.12. klo 18 kirkko. Kolmekuutoset, Nollakakkoset, Jyväskylän poikakuoro, KuoroMuskari, Äitien kuoro. Joht. Agnes Lak Losonc, Suvi Airaksinen. Vapaa pääsy, ohjelma 5 e.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 16 ja klo 19 kirkko. Toivon siivet -orkesteri joht. Virpi Vuorenmaa, Kantaattikuoro ja Lentoon-laulajat, Eija-Liisa Väisänen. Kolehti lähetystyölle.
Joulumyyjäiset lähetystyön hyväksi su 13.12. klo 15–19 kirkolla.
Seikkailu jouluyössä -näytelmä ti 15.12. klo 18.30 kirkko.

Lapsikuorot johdattavat seikkailuun jouluyössä
Seikkailu jouluyössä -näytelmä nähdään Kuokkalan kirkossa tiistaina 15.12. klo 18.30. Seikkailun esittävät lapsikuorot Agnes Lak Losoncin johdolla, säestys András Szabò, piano.

Hyvän joulun toivotus -konsertti pe 18.12. klo 19 kirkko. Jenna Bågeberg ja Mikael Konttinen. Liput 15 €.
Harmonisen laulun kurssi kirkolla ma 4.1.–6.1. Kurssi alkaa ma klo 10 ja päättyy ke klo 14. Kirsti Autio. Laulutaito ei ole tarpeen. Harmoninen laulutapa on hellä ja rauhallinen, se on kuin lepoa äänessä ja vie lähelle retriitin tunnelmaa. Ohjelmisto vanhaa jumalanpalvelusmusiikkia, lyhyitä lauluja usein latinaksi yhteisen kirkon ajalta ja ensimmäisiltä vuosisadoilta. Laulut opetellaan pääsääntöisesti ulkoa, mutta kaikki saavat laulut mukaansa myös nuotteina. Ota mukaan lämmintä päällepuettavaa ja lämpimät sukat tai sisäjalkineet. Osallistumme loppiaisen messuun kuorona Kirsti Aution johdolla. Kurssi 40 e, ruokailut 12 e (3 lounasta ja ma iltapala, kahvit/teet). Ei majoitusta. Ilm. 3.1. mennessä www.jyvaskylanseurakunta.fi/Tapahtumat. Tied. Sirpa Lampinen 050 436 5435.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakoniatyöntekijöiden ajanvaraus tiistaisin klo 10–11 puh. 050 549 7007 tai 050 549 7034 tai marjo.ronkainen@evl.fi tai paivi.heikkila@evl.fi. Ruokapankkisetelipäivystys tiistaisin klo 9–10, ruokapankkisetelin uusimista varten. Diakonian puhelinajanvarausta tai ruokapankkisetelipäivystystä ei ajalla 21.–31.12.

Lapsille ja perheille
Joulupolku kirkolla ti–ke 8.–9.12. Matka joulun salaisuuden äärelle.
Ekavauvaryhmä alkaa ti 19.1. Ryhmä on kohtaamispaikka ja vertaisryhmä ensimmäisen lapsensa saaneille perheille, joissa on 2–4 kk ikäinen vauva. Kokoontuu n. 3 kk:n ajan tiistaisin klo 13–14.30 kirkolla. Mahtuu 8 perhettä. Ryhmä toimii yhteistyössä neuvolan kanssa, ohjaajina aluesrk:n työntekijät. Ilm. 6.1.2016 mennessä www.jyvaskylanseurakunta.fi / Tapahtumat. Lisätietoja: Heini Tarvainen 050 340 0697.

Joulupolku on elämysmatka joulun salaisuuksiin
Joulupolku lähtee Kuokkalan kirkolta kohti joulua tiistaina ja keskiviikkona 8.–9.12. alkaen klo 17. Lähdöt 20 minuutin välein, viimeinen lähtö ti alkaa klo 18.40, ke klo 18. Polku kestään noin 40 minuuttia.

Nuorille ja aikuisille
Isoskoulutus ke klo 17.30 Polttolinja 37.
Nuortenilta ke klo 19 Polttolinja 37.
Kuokkalan työttömien jouluretki Vesalaan ma 14.12. Ohjelmassa Riihikirkko ja joululounas. Lähtö klo 9.30 kirkon edestä, Syöttäjänkatu 4. Paluu n. klo 13. Hinta 5 e. Maksu kerätään retkellä. Ilmoittautuminen 7.12. mennessä p. 050 549 7007 tai 050 549 7034.
Raamattupiiri ma klo 19 kirkko, alakerta.
Raamattupiiri ma klo 19 Polttolinja 29. Kaikille seksuaali- ja sukupuoliryhmille. Tied. Joona 050 461 8352 tai Taani 045 1618 155, desimius@gmail.com.
Kuokkamiehet ti 8.12. klo 18 kirkko, alakerta.
Lähetyksen olohuone ke 9.12. klo 13 kirkko, alakerta.
Rukouspiiri ke klo 18.30 Polttolinja 29.
Elämässä eteenpäin -ryhmä ke 16.12. klo 13 kirkko.
Torstaitapaaminen, eläkeläisten kerho to 17.12. klo 13 kirkko.
Ignatiaaninen Raamattu-meditaatioryhmä. Kokoontuminen n. joka toinen torstai 14.1. alkaen klo 18–20 kirkolla. Ensimmäisellä kerralla läsnäolo pakollinen, ja muutenkin toivotaan sitoutuvaa osallistumista. Mahtuu 10 osallistujaa. Ilm. 7.1. mennessä jyvaskylanseurakunta.fi/Tapahtumat, tämän jälkeen voi kysyä vapaita paikkoja: kati.reukauf@evl.fi. Ryhmän vetäjä Pirkko Lintula.

KYPÄRÄMÄKI-KÖHNIÖ-RUOKE-KUOHU-VESANKA

Musiikkitapahtumat
Joulukonsertti pe 11.12. klo 19 Keltinmäen kirkko. Harjun Laulu, johtaa Rita Varonen, ohjelma 10/8 euroa.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakonian päivystys. Ruokapankkiseteleitä haetaan ilman ajanvarausta Kortepohjasta torstaisin klo 9–10 ja Keltinmäestä torstaisin klo 12–13. Muissa asioissa ajanvaraus diakoniatyöntekijälle: suvi.leppapuisto@evl.fi 050 549 7008, heidi.kallio@evl.fi 050 549 7032 ja ainoleena.laitinen@evl.fi 050 549 7026.

Lapsille ja perheille
Perheolkkari to 10.12. klo 9 Erämiehenkatu 6.
Perheolkkarin kirkkohetki to 10.12. klo 9.15 Erämiehenkatu 6. Kaikille avoin.

Nuorille ja aikuisille
Saihokadun olohuone ja joululounas ti 8.12. klo 11–13 Kypärämäen kerhotila, Saihokatu 4. Joulujuhla ja joululounas 6 €. Ilmoittautuminen menossa. Olohuoneessa ja lounaalla tauko. Seuraavan kerran ti 12.1.
Jouluhartaus to 10.12. klo 12.30 Vilkko. Päivätoimintakeskuksessa, Salokatu 20.
Seurakuntakuoro to 10.12. ja 17.12. klo 18 Keltinmäen kirkko. Tied. 050 521 5414.

LOHIKOSKI

Jumalanpalvelus ja uskonelämä
Itsenäisyyspäivän messu su 6.12. klo 12, Lahjaharjun kappeli, Tikkanen, Valtasaari, kirkkokahvit.
Messu 13.12. klo 12, Lahjaharjun kappeli, Heinola, Tiusanen.

Musiikki
Lasten joulukirkko to 10.12. klo 9.15 ja klo 10.15, Lahjaharjun kappeli.
Kauneimmat joululaulut to 10.12. klo 18, Lahjaharjun kappeli, Watia, Björninen, Lauluyhtye Stemmina.
Apua ja tukea tarvitseville
Diakonian päivystys ma, ke ja to klo 9–11 Cygnaeuksenk. 8. Lea Pietiläinen 050 549 7027, Kaisa Toivanen 050 340 0665, Auni Pelkonen 050 549 7001 tai Elina Lintulahti 050 549 7006.
Olohuone ti klo 9–11 Lahjaharjun kappeli. Tied. A050 549 7001.

Lapsille ja perheille
Kerhot joululomalla, jatkuvat viikolla 3.
Päiväkerhot, perhekahvila, ekavauvaryhmät. Kerhotila Katajatie 1 as 5. Lapsi- ja perhetyön tied. 050 340 9895.
Kouluikäisten kerhot tied. 050 5953945. Kts. Keskustan Lapsille ja perheille.

Nuorille ja aikuisille
Nuorten toiminta joulutauolla viikoilla 51–02.
Tied. Teresa Muhonen 050 549 7016. Facebook: Keskustan Panda.
Café Taukopaikka – Nuorten aikuisten kahvila to klo 18 (parill. vkot) pikkujoulut, nyyttikestit. Yliopistonk. 26 B. tied. elina.lintulahti@evl.fi
Avoin solu ti klo 16.30–18, (paritt. viikot, viim. 15.12.) Lahjaharjun kappeli. Tied. Hely Järvinen 050 3595611.
Miesten raamattupiiri ti klo 18, (viim. 8.12.) Lahjaharjun kappeli. Tied. Pertti Viitanen 050 312 5288.
Nuottakadun kerho ti 15.12. klo 14 ehtoollishartaus Nuottakatu 3, Lehtisali
Olohuone ti klo 9 Lahjaharjun kappeli. (viim. 15.12.)

PALOKKA

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Itsenäisyyspäivän messu su 6.12. klo 10, Hautalahti, Palola, Keltakangas.
Raamattupiiri ti 8.12. klo 13 kirkko. Ota mukaan oma *Raamattusi*.
Rukouspiiri ke klo 18 kirkko, tied. Heikki.Ilola@jkl.fi
Joululaulukirkko, mukana kehitysvammaistyö to 10.12. klo 13 kirkko, Maarit Nuopponen, Pertti Tahkola, Mari Tyynelä. Lopuksi kahvit.
Messu su 13.12. klo 10, Kari, Sulkala, Ruhanen.
Päivähoidon joulukirkot, johon muutkin ovat tervetulleita ma 14.12., ti 15.12., ke 16.12. ja to 17.12. kaikkina päivinä klo 9, klo 9.45 ja klo 10.30, mukana Ulla Palola, Jenni Jurva, lapsi- ja perhetyöntekijät.
Kaikenikäisten joulujuhla ke 16.12. klo 18 kirkko. Joulupuuroa, kahvit, ohjelmaa, mukavaa yhdessäoloa!

Hellitä hetkeksi kaiken kansan joulujuhlassa
Kaikenikäisten joulujuhla on 16.12. klo 18 Palokan kirkossa. Pysähdy hetkeksi kesken joulukiireiden. Juhlassa saat nauttia jouluisesta tunnelmasta puuropöydän antimien ja jouluisen ohjelman äärellä sekä hiljentyä joulun sanomaan kirkkosalissa.

Musiikkitapahtumat
Kauneimmat joululaulut ke 9.12. klo 12.30. Nuutinkoti.
Kauneimmat joululaulut ke 9.12. klo 13 Ruusakoti.
Lasten kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 15 kirkko. Laulujen jälkeen joulumyyjäiset klo 16.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 17.30 kirkko.
Kauneimmat joululaulut ti 15.12. klo 18.30 Saarenmaan koulu.
Kaiken kansan kauneimmat joululaulut Mannilassa to 17.12. klo 18 Mankolan koulu.
Lapsikuoro to 10.12. klo 16.15 kirkko. Lisätietoja tuovi.ruhanen@evl.fi.
Palokan kirkkokuoro to klo 17.30 kirkko. Lisätiedot pertti.tahkola@evl.fi tai 040 684 2050.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakonian päivystys kirkolla ti klo 12–14 ja ke 9–11. Muina aikoina sopimuksen mukaan. Elina Romar 040 560 9910 ja Päivi Itkonen 040 709 0142.
Lapsille ja perheille
Viimeiset kerhot ja pysäkit viikolla 50. Tervetuloa joulukirkkoihin!
Vauvapysäkki ma 7.12. klo 13–15 Jokelan pappila. Ensimmäisen lapsensa saaneille perheille.
Taaperopysäkki ti 8.12. klo 9.30–11.30 Jokelan pappila. (lapset n. alle 2 vuotta)
Perhepysäkki Jokelan pappilassa to 10.12. klo 9–11.
Mannilan perhepysäkki to 10.12. klo 9.30–11.30 Mannilan Lyhty.
Lasten kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 15. Laulujen jälkeen joulumyyjäiset klo 16.
Kaiken kansan kauneimmat joululaulut Mannilassa to 17.12. klo 18. Mankolan koulu.
Alakouluikäisten kerhot ovat hiipineet joulutauolle. Tunnelmallista joulun aikaa kaikille! Kerhoihin tulee tammikuussa viikolla 3 uudet ilmoittautumiset osoitteessa www.jyvaskylanseurakunta.fi/palokka-kouluikaiset. Kerhotoiminta käynnistyy tammikuussa viikolla 4. Tied. Minna Junttila 040 773 9851.

Jouluaaton kuvaelmaan tarvitaan väkeä
Joulukuvaelma jouluaattona to 24.12. klo 15 etsii vapaaehtoisia mukaan toteutukseen. Enkeleitä, paimenia, lampaita ja tietäjiä pyydetään ilmoittautumaan rooleihin Marja-Terttu Kivelälle 040 560 9908. Puhelun yhteydessä selvitetään harjoitusajankohdat ja tehtävät.

Nuorille ja aikuisille
Nuorten aikuisten retki Megazoneen (Sorastajantie 1 A 5) 15.12. Tavataan paikan päällä klo 17.40.
Nuorten uuden vuoden leiri Sarpatissa 2.–3.1. Ilm. seurakunnan kotisivujen kautta 2.12.–16.12. Hinta 10 €.
Nuorten Yökahvila pe 18.12. klo 19–23 Palokan kirkolla.
Perusisoskoulutus ja nuortenillat jatkuvat ke 13.1. Mukavaa joulun odotusta!
Lähimmäisen Kahvitupa to klo 12 kirkko. Ohjelmahetki klo 13.
Joulumyyjäiset su 13.12. klo 16 kirkko. Myyjäisten jälkeen Kauneimmat joululaulut klo 17.30.
Lähetyspysäkki ti 15.12. klo 10 kirkko, aamupäivän kahvihetki lähetystyön äärellä, myyjäisvalmisteluja.
Kaiken kansan joulujuhla (myös nuorille!) ke 16.12. klo 18 kirkko. Joulupuuro, kahvit, ohjelmaa, mukavaa yhdessäoloa!
Diakonian ja lähetyksen ryhmätoiminta on joulutauolla viikot 51, 52 ja 1. Toiminta jatkuu viikolla 2.

SÄYNÄTSALO

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Itsenäisyyspäivän messu su 6.12. klo 10 kirkko, Väätäinen, Asikainen. Messun jälkeen lasketaan havuseppele sankarihaudalle. Partiolaiset mukana messussa.
3. adventtisunnuntain messu su 13.12. klo 10 kirkko, Jurva, Asikainen.
Lähetysmyyjäiset su 13.12. Kauneimpien joululaulujen jälkeen klo 17–19 seurakuntakoti.
Lasten joulukirkko ma 14.12. klo 10 kirkko, Jurva, Tiusanen.

Musiikkitapahtumat
Lasten kauneimmat joululaulut to 10.12. klo 18 kirkko
Kauneimmat joululaulut Ravintola Table en Bois la 12.12. klo 18 Vuorenlahdenkatu 38.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 16 kirkko, Neulaset-kuoro.

Apua ja tukea tarvitseville
Diakoniapäivystys ti 8.12. ja 15.12. ja to 10.12. ja 17.12. klo 9–11 seurakuntakoti. Saarnatie 050 598 0951, paula.kiviranta@evl.fi. Diakoniapäivystystä ei ole viikoilla 52 ja 53. Seur. päivystys on to 7.1. klo 9–11.

Lapsille ja perheille
Näkkärikerho ke klo 12.30 Seurakuntakoti. Koululaisten iltapäiväryhmä 1–3 luokkal. Ilm. ja tied. 050 9172802.
Perhekerho to 10.12. klo 9.30 seurakuntakoti.
Perhekerhon kirkkohetki to 10.12. klo 9.30 kirkko.
Puuhakerho to klo 16–17 seurakuntakoti. 1–4 luokkalaisille. Ilm. Mari Kankaanpää 044 757 5067
Pyhäkoulu to 17.12. klo 17.30 Seurakuntakodilla. Lasten oma hetki *Raamatun* sanoman äärellä sekä yhdessä puuhailua. Tied. 050 3400639, lapsityönohjaaja.

Ikäihmisten syntymäpäivät Säynätsalossa
Kutsumme syntymäpäiväjuhlaan alueemme (Säynätsalo ja Keljonkangas) 70-, 75-, 80-, 85-, 90- ja yli 90-vuotiaat seurakuntalaiset. Juhla on keskiviikkona 9.12. klo 13–15 Säynätsalon seurakuntakodilla. Voitte kutsua syntymäpäiville myös yhden läheisenne. Ilmoittautuminen ja lisätiedot 050 5980 951 viimeistään tiistaina 8.12.

Nuorille ja aikuisille
Nuortenilta ke 16.12. klo 19–21 seurakuntakoti.
Olohuone joulutauolla. Kevätkausi käynnistyy 16.1. klo 13.
Neulasten harjoitus ke klo 18–19.30 seurakuntakoti.
Miestenpiiri su 13.12. klo 18 seurakuntakoti. Teetarjoilua.
Naistensolu ti 15.12. klo 18 srk-koti.

TIKKAKOSKI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Itsenäisyyspäivän jumalanpalvelus su 6.12. klo 11, Vallipuro, Piilonen, laulamassa sotilaita ja Lapsikuoro. Partiolaisten lipunnosto kirkon pihalla klo 10.45
Jouluinen perhekirkko su 13.12. klo 11, Vallipuro, Piilonen, Kottaraiset Maria Paukkusen johdolla.

Musiikkitapahtumat
Kauneimmat joululaulut 7.12. klo 18 Kuikan kylätalo.
Kauneimmat joululaulut to 10.12. klo 13 Puuppolan hoivasairaalassa.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 16 kirkko, PicCante ja Tikkakosken mieslaulajat Jukka Parviaisen johdolla.
Kauneimmat joululaulut su 13.12. klo 18 kirkko, Tikkakosken naislaulajat, johtaa Olga Kallio. Candela, Lapsikuoro ja Nuortenkuoro Sirpa Piilosen johdolla.
Kauneimmat joululaulut Jylhänperällä ke 16.12. klo 18. Tikkakosken Rauhanyhdistyksen talo.
Kauneimmat joululaulut pe 18.12. klo 18 Nyrölän koulu.

Apua ja tukea tarvitseville
Yhteydenotot/ajanvaraus diakoniatyöntekijälle. marja-liisa.jaakonaho@evl.fi 040 5609916.
Torstaiaamun hartaus ja aamupala to klo 10 kirkko.

Lapsille ja perheille
Perhekerho ti 8.12. klo 9.30–11.30 Puuppolan kerhotila. Ei tarvitse ilmoittautua. Yhteistä ohjelmaa, kahvit ja mehut.
Perhekerho/ Turinatupa ti 8.12. klo 9.30–11.30 kirkko.
Perhekerho/ Turinatupa to 10.12. klo 9.30–11.30 kirkko.
Vauva- ja taaperokerho to 10.12. klo 9.30–11.30 Puuppolan kerhotila. Kerho 0–2-vuotiaiden, ensimmäisen lapsensa saaneiden lasten vanhemmille.
Pyhäkoulu ma 14.12. klo 18 Puuppolan kerhotila.
Perheiden kirkkohetki ti 15.12. klo 10. Kirkkohetken jälkeen kirkon alakerrassa yhdessäoloa sekä kahvit ja mehut.

Nuorille ja aikuisille
Miesten keskustelupiiri ti 8.12. klo 13 pappila.
Vanhemman väen yhteinen joulujuhla Veteraanitalolla ke 9.12. klo 12.30.
Miesten saunailta Sarpatissa ke 9.12. klo 18. Pyyhe ja piplia mukaan!
MieliMaasta vertaisryhmä ti 15.12. klo 18 pappila. Ryhmä masentuneille ja heidän omaisilleen. Paula Rinne 040 8244 561, paurinne77@gmail.com.
Lukupiiri ke 16.12. klo 13 pappila.

VAAJAKOSKI

Jumalanpalvelukset ja uskonelämä
Juhlajumalanpalvelus su 6.12. klo 10 kirkko. Huttunen, Yhteisen seurakuntapalvelun johtaja Jukka Helin, Salmela, Reingoldt. Tervehdyssanat Kauko Saastamoinen. Partiolaiset. Vaajan laulu. Mikko Ojala, trumpetti. Partiolaisten myyjäispöytä jumalanpalveluksen jälkeen srk-salissa. Kirkkokahvit.
Partiolaisten soihtukulkue 6.12. klo 18 Veteraanipuistosta Vaajakosken läpi kirkolle.
Päiväpiirien joulujuhla ke 9.12. klo 13 kirkko. Kauppinen, Partanen, Reingoldt, Liimatainen. Seniorit-lauluryhmä.
Tölskän seurakuntailta ke 9.12. klo 18.30 Kerttu ja Heimo Savelalla, Mutkatie 14.
Miesten raamattupiirien joulukahvit to 10.12. klo 18.30 kirkko.
Messu su 13.12. klo 10 kirkko. Huttunen, Vuorenoja, Liimatainen.
Miesten päiväraamattupiirin joulukahvit to 17.12. klo 12 kirkko.
Joululaulukirkko, mukana kehitysvammaistyö pe 18.12. klo 9.30 kirkko. Nuopponen, Partanen, Tyynelä.

Musiikkitapahtumat
Kauneimmat joululaulut Vaajakosken kirkossa su 13.12.:
Klo 16, Rossi, Partanen, Kimmel-kvartetti, Kirkkokuoro, Hanna Syrjä, huilu, Miia Kautto, viulu,Tapani Partanen, viulu, Juhani Partanen, sello.
Klo 18, Huttunen, Partanen, Kantelepiiri, Vaajan laulu, Hanna Syrjä, huilu, Miia Kautto, viulu, Tapani Partanen, viulu, Juhani Partanen, sello.
Klo 21, Partanen, Liimatainen, Hanna Syrjä, laulu ja huilu, Miia Kautto,viulu, Juhani Partanen, sello.
JAMK:in laulajien joulukonsertti ma 14.12. klo 18 kirkko.
Lasten kauneimmat joululaulut ti 15.12. klo 18 kirkko. Ilpo Vuorenoja, Halssilan lapsikuoro,Terhi Hassinen, Anu Mäki-Latvala, Varhaiskasvatuksen tiimi.
Koivuniemen kauneimmat joululaulut pe 18.12. klo 18. Kauppinen, Partanen.

Musiikkiryhmät
Senioreiden lauluryhmä ke klo 12–13 kirkko.
Kirkkokuoro to klo 18–20 kirkko. Tied. kanttori Liisa Partanen 050 3581 860.
Apua ja tukea tarvitseville
Päivystykset Vaajakoskella ja Jyskässä ajanvarauksella diakoniatyöntekijöiden kautta. marja-leena.liimatainen@evl.fi040 560 9926 ja tero.reingoldt@evl.fi 040 560 9927.

Lapsille ja perheille
Pyhäkoulu 3 vuotta täyttäneille lapsille su klo 14, Mutkatie 14.
Perhekerho ti 8.12. klo 9 Jyskän seurakuntakoti.
Iltaperhekerho ti 8.12. klo 17.30–19 kirkko.
Jyskän joulupuuro to 10.12. klo 10–12 Jyskän srk-koti.

Joulupuuroo tarjoo Jyskän väki!
Kaikille avoin perinteinen Jyskän joulupuuro on tarjolla torstaina 10.12. klo 10–12 Jyskän srk-koti.. Yhdessäoloa, musiikkia ja hyviä makuja. Mukana Ilpo ja Tero.

Päiväkerholaisten joulujuhla ke 16.12. klo 18 kirkko. Rossi, Partanen, Varhaiskasvatuksen tiimi.

Nuorille ja aikuisille
Hengari ke 9.12. klo 18–20.30 kirkon nuorisotilat.
Perjantaikahvila pe 11.12. klo 17–22 kirkon nuorisotilat.

Yhteiset

Aseman Pysäkki
Hannikaisenkatu 27–29
jukka.rantanen@evl.fi, 050 360 3484.
Avoin toiminta arkisin klo 11–15
Laulutunti ti klo 14 (parill. viikoilla).
Rukouspiiri ke klo 12 (joka viikko).
Papintunti to klo 14 (joka viikko).
Lenkkiryhmä pe klo 12.
Tieto-Visa pe klo 13.30 (joka viikko).
Yksinäisten teemaillat Tied. 045 1114 522.
Pysäkin vapaaehtoisten koulutusmatka Koivuniemeen ti 8.12. Lähtö Pysäkin edestä klo 16.30, ruokailu, ohjelmaa. Paluu klo 20 mennessä Pysäkille. Ilm. Jukalle 050 360 3484.
Aseman Pysäkin myyjäiset la 12.12. klo 11–13. Musiikki Karin Parhaat- yhtye, hirvikeittoa, tuoreita munkkeja, leivonnaisia, kahvi/tee/mehu, Onnenpyörä, arpajaiset. Lahjoituksia, mm. tuoreita leivonnaisia, otetaan vastaan. Tuotto Kirkon ulkomaanavun katastrofirahastolle.

Diakonian vanhustyön kehittämishanke
eevi-riitta.kukkonen@evl.fi
050 300 3590,
Seniorikammari ma 7.12. klo 14 Vanha pappila. *Kuinka tästä eteenpäin?*
Osallisuuden kahvihuone ti 8.12. klo 14–16 Vanha pappila. Suomalaisen musiikin päivä.

Kansainvälinen työ
Missiotiimi ti 15.12. klo 18 Taulumäen kirkossa. Osallistumme Taulumäen kirkon Kauneimmat joululaulut -yhteislaulutilaisuuden toteutukseen. Tapaamme Taulumäellä klo 18, tilaisuus alkaa klo 19. Lisätiedot 040 560 9904.

Maahanmuuttajatyö
Cygnaeuksenkatu 8, Mirja Hytönen (Kutti), diakoni, 050 549 7033, mirja.hytonen@)evl.fi, Irina Aranson, avustaja, 041 705 2329, irina.aranson@evl.fi
Päivystys ti klo 9–11 ja ke klo 13.30–15.30, Cygnaeuksenk. 8, ja to klo 14–15.30 Huhtasuon kirkko (Nevak 6).
KUOKKALA:
Naisten Suomi-kerho ti 10–11.30 (Polttolinja 37)
KESKUSTA:
Naisten Suomi-kerho ke 10–11.30 (Kauppakatu 13).
KELTINMÄKI:
Paluumuuttajien kerho Keltinmäen kirkolla (Keltinmäentie 10) ti klo 10-12.
Kerhot Huhtasuon kirkolla (Nevak 6):
Naisten jumppa ti klo 12–13
Naisten Suomi-kerho ke klo 13–14.30.
Paluumuuttajien kerho to klo 10–12.
Futsal to klo 17–18 ja la klo 14–15.45.
Miesten lentopallo ja sauna to klo 19–21.
Koripallokerho la klo 12–13.45.

Naisten saunailta
Naisten saunailta Vesalan leirikeskuksessa ti 15.12. klo 17.30. Lähtö Keskussrk-talolta (Yliopistonk. 12) klo 17. Kyytitiedustelut 050 444 0933.

Rintamaveteraanit
Puurojuhla ja jouluista ohjelmaa ke 9.12. klo 14 Vanhassa pappilassa, Vapaudenk. 26. Kari Kuittinen ja Heini Lekander.

Näkövammaiset, huonokuuloiset, omaishoitajat
Diakoniatyöntekijä Tuija Emaus-Etindelle, 050 549 7023. Päivystys ma ja ke klo 9–11, Cygnaeuksenk. 8. Ei 9.12.
Näkövammaisten ja huonokuuloisten joulukirkko, jouluateria ja joulujuhla ke 9.12. klo 10–14 Vesalassa, tied. Tuija.

Sururyhmät
Sururyhmä lapsena tai nuorena kuolleiden vanhemmille alkaa tammikuussa. Ryhmä kokoontuu Perheneuvolan tiloissa maanantai-iltaisin 7 kertaa, aloitus 25.1. Ilm. ja tied. sairaalapastori Asta Rusanen, 050 413 9294.
Sururyhmä vanhempansa menettäneille 7–12-vuotiaille. Käsitellään surua musiikin, taiteen, leikin, toiminnan ja keskustelun keinoin. Kokoontuu Palokan kirkolla torstaisin klo 17–19. Illat ovat 4.2., 11.2., 18.2., 25.2., 10.3., 24.3., 14.4. ja 28.4. Tied. ja ilm. 8.1. mennessä Anne Savolin 050 380 0583 tai Elina Romar 040 560 9910.

Viittomakieliset
Kuurojendiakonissa Päivi Lehtinen, 050 549 7012, paivi.lehtinen@evl.fi, Cygnaeuksenkatu 8. Vastaanotto ti 9–12, ke 9–11 (puh. ja web.kamera-aika klo 11–12) ja to 15.30–16.30. Ei vast.ottoa 21.12. saakka.
Viittomakielinen joulukirkko la 19.12. klo 17 Huhtasuon kirkossa (klo 14 joulujuhla (ennakkoilmoittautuminen ollut).

Kristilliset järjestöt

Herättäjä-Yhdistys
Siionin virsien jouluveisuut ma 7.12. klo 18 Kaupunginkirkossa.
Seurat ti 8.12. klo 18 Vanhassa pappilassa, Vapaudenkatu 26. Kahvit klo 17.30 alkaen.

Jyväskylän NNKY
Puistotori 4, Toiminnanohjaaja Tanja Nieminen, 040 740 4472
jklnnky@elisanet.fi, www.ywca.fi > Paikallinen toiminta > Jyväskylän NNKY
www.facebook.com/jklnnky
Kirjapiiri I ma 7.12. klo 13. Emmi Itäranta: *Teemestarin kirja*.
Ännälän Äx-naiset, toimintaryhmä nuorille ja työikäisille naisille ma 7.12. klo 17.15.
Avoin kohtaamispaikka aamiaisineen ti 8.12. klo 9–11, Jean Sibeliuksen päivä.
Latinanpiiri ti 8.12. klo 18.
Lauluryhmä Jännät ke 9.12. klo 18.30.
Exodus-raamattupiiri to 10.12. klo 15.
Wanhan ajan joulujuhla su 13.12. klo 15.
Kamalat Äidit -vertaisryhmä murrosikäisten lasten äideille alkaa tammikuussa. Ryhmään otetaan 10 äitiä ilmoittautumisjärjestyksessä. Kokoontumisia on 10, joka toinen keskiviikko klo 18 alkaen 20.1. Tiedustelut ja ilmoittautumiset toiminnanohjaajalle.

Jyväskylän Kristilliset Eläkeläiset
Joulujuhla ma 7.12. Kiponniemen toimintakeskuksessa, Kiponniementie 84, Vesanka. Ruokailulla noin klo 12.30. Yhteiskuljetus, lähtö Harjukadun tilausajolaiturista klo 12. Hinta 25 e, sis. kuljetuksen, ruokailun, ohjelman ja kahvin. Rakkauden lahja.

Jyväskylän Rauhanyhdistys
www.jklry.net, 044 505 0653
Seurat la 5.12. klo 19, ry.
Itsenäisyyspäivän juhla su 6.12. klo 16, ry; Alkuhartaus; Juhlapuhe.
Nuorten joulujuhla ke 9.12. klo 18, ry.
Joululauluilta to 10.12. klo 19, Kaupunginkirkko; Seurakunnan tervehdys; juonto ja iltahartaus.
Wanhemman wäen joulujuhla la 12.12. klo 13, ry; klo 19 Seurat, ry.
Lasten joulujuhla su 13.12. klo 15, ry; klo 18 Joulujuhla, ry.
Seurat ke 16.12. klo 19, ry.

Kansan Raamattuseura
Sanan Kulma, Seminaarinkatu 19
Viisikielisen toivelauluilta ma 7.12. klo 18 Sanan kulmalla, Tuula Hakkarainen.
Tuhlaajapojan veli -näytelmä ma 7.12. klo 19, to 10.12. klo 19, la 12.12. klo 14 ja ke 16.12. klo 19 Juomatehtaalla, Vapaudenk. 25, Mika Lahtinen. Liput 13 €, eläkeläisille 11 €, työttömille 8 €. Varaukset 040 557 5535 tai www.torstaiteatteri.fi

Joulujuhla ja ehtoollishetki Kaupunginkirkossa ti 8.12. klo 19.
Matka Kairosmajalle Pyhätunturin maisemiin viikolla 10 eli 5.–12.3. leena.ekosaari@landude.net. Tied. ja ilm: 040 734 2756.

Keski-Suomen ev.lut. Kansanlähetys
Lähetyskoti, Kauppakatu 13 p. (014) 620 801, ksuomi@sekl.fi, http://keski-suomi.sekl.fi. Toimisto auki ti ja to klo 10–14.
LÄHETYSKOTI:
Pointti-nuortenilta la klo 18–21.
Naisten ystäväpiiri tiistaisin klo 11. Jutustelua, yhdessäoloa ja rukousta kahvikupin äärellä.
Naisten raamattupiiri ti 8.12. klo 13.
Sanan Keitaan Joulu su 13.12. klo 18. Reino Saarelma. Jouluiset kahvit.
Keskustan raamattupiiri ti 15.12. klo 18.
Rukouspiiri maahanmuuttajien puolesta ke klo 15-16.
Torstaikahvila to klo 11.30–14.
Aamurukouspiiri pe klo 8–9.
Kolme Kohtaamista nuorille aikuisille ja opiskelijoille ma klo 18.30.
MUUALLA JYVÄSKYLÄSSÄ:
Isä-poika-sähly Huhtasuon kirkollala 5.12. klo 10–12, Nevakatu 6.
Leipäsunnuntai su 6.12. klo 16 Halssilan seurakuntakeskuksessa, Kärpänkuja 5, *Isänmaamme*, Atte Vallinen. Musiikki Vastavirta. Lapsille oma opetus.
Vaajakosken miestenpiiri to 10.12. klo 18.30 Vaajakosken kirkolla, Kirkkotie 11.
Perhepyhäkoulu Pikkuleivän ja Donkis-kerhon pikkujoulut su 13.12. klo 11 Päiväkoti Aarresaaressa, Toritie 22, Kuokkala. Tarjoilut nyyttäriperiaatteella.
Vaajakosken naistenpiiri ma 14.12. klo 18–20, Lintulenkintie 3.

Lähetysyhdistys Kylväjä
Lähetyspiiri ma 14.12. klo 13 Neulaskodilla, Pihkatie 4. *Maan päällä adventin aikaan*, Raija Hämynen. Mukana Japanin lähetti Johanna Perendi.

SLEY
Messu su kello 12. Su 6.12. Petri Harju; 13.12. Petri Harju.
Evankelisten opiskelijoiden ilta ke klo 18.30. Ke 9.12. *Jo joutui joulujuhlalalallalaa helikellot soi!*
Jouluinen toimintalauantai 7–14-vuotiaille la 5.12. klo 10–17. Raamattuopetusta, rukousta, joululauluja, leipomista, jouluaskartelua, leikkiä ja ulkoilua. Mukaan omat eväät, ulkoiluun sopivat vaatteet ja Raamattu. Ilmoittaudu 3.12. mennessä Eliakselle tekstiviestillä 050 466 4220 tai elias.jokinen1@gmail.com (kerro lapsen nimi, ikä, allergiat ja huoltajan yhteystiedot). Tule mukaan!
Hamona-kuoro 7.12. klo 18.30.

Ole kuulolla!
Seurakunnan radio-ohjelmat
Radio Keski-Suomesta 99,3 MHz
tiistaisin ja torstaisin noin klo 13.20

Henki & elämä

Seuraava lehti ilmestyy 18.12.2015
Materiaali 9.12.2015 mennessä

5. vsk. ISSN 1798-1255
Kustantaja Jyväskylän seurakunta
Julkaisija Jyväskylän seurakunta
Paino Suomalainen lehtipaino Oy
Painosmäärä 60 000 kpl
Jakelu Posti Oyj
Jakeluhuomautukset
Postin asiakaspalvelu, puh. 0200 71 000, www.posti.fi/palaute
Päätoimittaja Marjo Rönnkvist 040 535 1064
Toimitus
Kaarina Heiskanen 050 380 0612
Heikki Impiö 050 303 3180
Petri Kananen 050 360 3459
Sirpa Koivisto 040 703 0350

Sähköposti
jklsrk.viestinta@evl.fi tai etunimi.sukunimi@evl.fi
Faksi 014 636 785
Osoite Tellervonkatu 5, PL 103, 40101 JYVÄSKYLÄ
Ilmoitusmyynti: Terhi Takkinen 040 535 0047
jklsrk.ilmoitukset@evl.fi
Ilmoitushinnat 1,60 e/pmm

Tule patavahdiksi

Pelastusarmeijan Joulupatakeräys tarvitsee patavahteja 15.–22.12. klo 10–20, la 10–18, ei sunnuntaina. Jyväskylän seurakunta vastaa Seppälän Prisman ja Minimanin Joulupatojen vuoroista. Padat ovat sisätiloissa.
Tied. ja ilm. 0505497024 tai juha.halonen@evl.fi.

Varaa ryhmällesi kiireettömät jouluateriat

Mutanen – Vesala – Koivuniemi
Jyväskylän seurakunnan leirikeskukset
Puurot alkaen 8,50 €
Jouluateriat alkaen 25,00 €
Tarjoilut nähtävillä:
www.jyvaskylanseurakunta.fi/leirikeskukset
Kappelit ja Riihikirkko käytettävissänne.
Varaukset ja lisätiedot: vesala@evl.fi. 040 535 1657

haloo?

Jyväskylän seurakunnan yhteystietoja

Postiosoite: PL 103 40101 Jyväskylä
Vahtimestarit 050 523 4131

Kattavat yhteystiedot verkkosivuilla:
www.jyvaskylanseurakunta.fi
Sähköposti: etunimi.sukunimi@evl.fi
ellei toisin mainita

KIRKKOHERRANVIRASTO
Tellervonkatu 5
Kirkkoherranvirasto 050 363 2300
Hautauspalvelut 040 162 3982
Neuvonta 014 636 611
Päivystävä pappi 040 535 2328
Kirkkoherra Viitala Arto 0400 540 490

Aseman Pysäkki
Rantanen Jukka, diakoni 050 360 3484

Diakonia ja yhteiskunnallinen työ
Lekander Heini, työalasihteeri
050 521 5416
Vanhustyön kehittämishanke
eevi-riitta.kukkonen@evl.fi,
050 300 3590

Hallintopalvelu
Lajunen Anu, hallintojohtaja
050 340 9888

Hautaus- ja puistopalvelu
Pekuri Antti, hautaustoimen päällikkö
0500 426 420
Kivi Olavi, ylipuutarhuri 050 365 0960
Saarinen Virpi, toimistosihteeri
040 535 2167

Kiinteistöpalvelu
Toivakka Veikko, kiinteistöpäällikkö
0400 635 001
Hiljansuo Kata, toimistosihteeri
050 382 4424

Lapsi- ja perhetyö
Parkkali Ritva, työalasihteeri
050 549 7013

Leirikeskusten varaukset
040 535 1657
Kirjavainen Pekka, leirikeskusten isäntä
050 521 5407

Lähetys ja kansainvälinen vastuu
Vähäjylkkä Harri, seurakuntapastori
0400 748 671
Klemettinen Ulla, työalasihteeri
050 3409 889
Hytönen Mirja "Kutti",
maahanmuuttajatyö
050 549 7033

Nuorisotyö
Grönholm Petri, työalasihteeri vs.
050 521 5401
Mäki-Latvala Anu, nuorisomuusikko vs.
050 549 7048
Maasola Jussi, erityisnuorisotyönohjaaja
040 509 8060
Göös Ilkka erityisnuorisotyönohjaaja
040 527 5382
Ketola Henrik, vammaisnuorisotyö
050 549 7029
Bom Pasi, partio/Lehtisaari
050 5497 011

Opiskelijatyö
Nieminen Kimmo, yliopiston oppilaitospappi 050 594 8167
Tikkanen Johanna, ammattiopiston ja ammattikorkeakoulun oppilaitospappi
050 521 5418

Perheasiainneuvottelukeskus (PAK)
Vapaudenkatu 38 B, 2. krs
Aikavaraukset (014) 334 7800
Salo Sirpa, johtaja 040 182 5770

Rippikoulutyö
Puupponen Johanna, seurakuntapastori
040 560 9934

Sairaalapastorit
Lepoaho Heikki, johtava sairaalapastori
040 737 7963

Taloushallintopalvelu
Laitinen Markku, talouspäällikkö
040 545 8750

Taulumäen kirkko
Lohikoskentie 2, 0400 308 120
Palola Tuomas, seurakuntapastori
050 549 7022
Hassinen Jukka, kanttori 050 523 4136

Viestintä
Rönnkvist Marjo, viestintäpäällikkö
040 535 1064

Yhteinen seurakuntapalvelu:
Helin Jukka, johtaja 050 518 5445

ALUESEURAKUNNAT:
HUHTASUO
Huhtasuon kirkko, Nevakatu 6,
050 549 7041
Aluekappalainen, Tervonen Mauri
050 549 7031
Aluesihteeri, Koho Ulla 050 340 0684
Diakonia, Vepsäläinen Elina
050 549 7005
Lapsityönohjaaja, Kettunen Anne
050 340 0638
Halssilan seurakuntakeskus, Kärpänkuja 5,
050 549 7040
Kappalainen vs. Kärkkäinen Päivi
050 523 4149
Diakonia, Halonen Juha 050 549 7024

KELTINMÄKI
Keltinmäen kirkko, Keltinmäentie 10,
050 549 7037
Aluekappalainen, Pitkänen Eivor
050 590 0265
Aluesihteeri, Lehto Aira 050 340 9899
Diakonia
Leppäpuisto Suvi 050 549 7008
Kallio Heidi vs. 050 549 7032
Laitinen Ainoleena 050 549 7026
Lapsityönohjaaja, Yli-Suvanto Kirsti
050 340 0639
Kortepohjan seurakuntakeskus,
Isännäntie 4, 050 549 7038

KESKUSTA
Kaupunginkirkko 050 549 7043
Aluekappalainen, Wuolio Seppo
050 521 5415
Aluesihteeri, Tuomi Kaisa
040 535 0492
Diakonia
Pietiläinen Lea 050 549 7027
Lintulahti Elina 050 549 7006
Kaisa Toivanen 050 340 0665
Lapsityönohjaaja Kontinen Johanna
050 340 9895
Lahjaharjun kappeli,
Ukonniementie 2, 050 549 7039
Kappalainen, Pirtala Tuija 050 521 5408
Diakonia, Pelkonen Auni 050 549 7001

KORPILAHTI
Korpilahden kirkko ja seurakuntatalo
Kirkonmäentie 1–3, 050 557 9008
Palvelupiste 050 557 9012
Hautausasiat, 040 162 3982
Aluekappalainen Haapakangas Marjut
050 557 9001
Diakonia, Lepoaho Kirsi
050 557 9003
Lapsityönohjaaja
Yli-Suvanto Kirsti 050 340 0639
Aluesihteeri Kaunisto Virpi
050 557 9012

KUOKKALA
Kuokkalan kirkko, Syöttäjänkatu 4,
050 549 7045
Aluekappalainen, Reukauf Kati vs.
050 521 5412.
Aluesihteeri, Saarikko Satu 050 408 8816
Diakonia
Heikkilä Päivi 050 549 7034
Ronkainen Marjo vs. 050 549 7007
Lapsityönohjaaja, Siitari Tanja
050 340 9887

PALOKKA
Palokan kirkko, Rovastintie 8,
040 560 9911
Aluekappalainen, Hautalahti Seppo vs.
040 560 9906
Aluesihteeri, Laakso Tuija/ Härköjärvi Esa
050 302 8300,
Diakonia
Romar Elina 040 560 9910
Itkonen Päivi 040 709 0142
Lapsityönohjaaja, Kivelä Marja-Terttu
040 560 9908

SÄYNÄTSALO
Säynätsalon kirkko, Saarnatie 1
050 340 9896
Säynätsalon pappila, Pappilantie 6
Aluekappalainen, Osmo Väätäinen
0500 545 611
Aluesihteeri, Lehto Aira 050 340 9899
Diakonia, Kiviranta Paula 050 598 0951
Lapsityönohjaaja Yli-Suvanto Kirsti
050 340 0639
Neulaskoti, Pihkatie 4, Keljonkangas
050 549 7046
Seurakuntapastori vs. Jurva Esa
050 400 0014
Diakonia, Fuchs Elina 050 549 7015

TIKKAKOSKI
Tikkakosken kirkko, Kirkkokatu 18
040 560 9917
Aluekappalainen, Vallipuro Risto
040 545 8720
Aluesihteeri, Laakso Tuija/Härköjärvi Esa
050 302 8300.
Diakonia, Jaakonaho Marja-Liisa
040 560 9916
Lapsityönohjaaja, Simpanen Eija
040 560 9914

VAAJAKOSKI
Vaajakosken kirkko , Kirkkotie 11,
040 560 9928
Aluekappalainen, Huttunen Hannu
050 521 5405
hannu.s.huttunen@evl.fi
Aluesihteeri, Syrjälä Leena 050 551 0440
Diakonia, Liimatainen Marja-Leena
040 560 9926
Lapsityönohjaaja vs. Palander Tarja
040 574 1706
Jyskän seurakuntakoti,
Asmalammentie 4, 040 560 9928
Kappalainen, Kauppinen Arto
040 560 9920
Diakonia Reingoldt Tero 040 560 9927

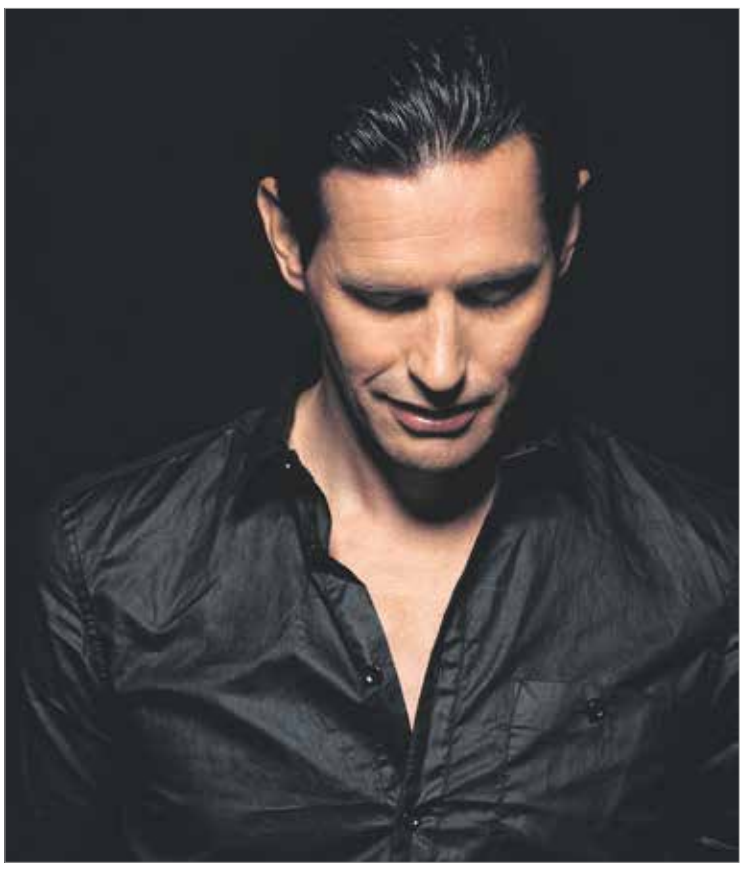

Suomen eturivin artisteista Jyväskylässä konsertoivat muun muassa Anna Puu, Lauri Tähkä sekä Jyväskylä Sinfonian vieraana Waltteri Torikka. Joulukonsertit kuuluvat myös useimpien paikallisten kuorojen, kuten Jyväskylän Naislaulajien, ohjelmistoon.

Kauneimpia joululauluja tarjolla runsaasti

SIRPA KOIVISTO teksti

Kauneimmat joululaulut -tilaisuuksia on kaikissa Jyväskylän seurakunnan kirkoissa sekä monissa muissa paikoissa. Uutuutena on muun muassa Grooveimmat joululaulut Torikeskuksen Kahvila De Caféssa 16. joulukuuta. Illan aikana kauneimpia joululauluja pääsee laulamaan vähän svengaavammalla otteella. Kaikki Kauneimmat joululaulut -tilaisuudet sivulla 10.

Joulun tunnelmaan virittäydytään konserteissa

Lauri Tähkä, Samuli Edelmann, UMO ja Anna Puu, Waltteri Torikka, Club for Five... Jyväskylän seurakunnan joulunajan konserttitarjonta on tänäkin vuonna monipuolista ja korkeatasoista.

SIRPA KOIVISTO teksti
PRESSIKUVAT

Seurakunnan kirkoissa järjestään joulukuun aikana yli kolmekymmentä joulukonserttia, joissa käy tuhansia joulumusiikin ystäviä.

Taulumäen kirkon kanttori **Jukka Hassinen** on runsaasta tarjonnasta erittäin iloinen. Esimerkiksi Taulumäen kirkossa on joulukonsertti lähes joka ilta jouluaattoon asti. Konsertit myös vetävät väkeä. Pelkästään Taulumäen musiikkitilaisuuksissa oli viime vuonna yli kymmenentuhatta kävijää.

– Monet haluavat virittäytyä joulun tunnelmaan joulukonserteissa, Hassinen tietää.

Hyvä tunnelma saa myös monet eturivin artistit konsertoimaan jouluna nimenomaan kirkoissa.

– Konserttijärjestäjiltä saamani palautteen perusteella joulun tuntu syntyy paremmin kirkkokonserteissa, joissa tunnelma koetaan herkemmäksi, Hassinen kertoo.

Kirkoissa pidettävien joulukonserttien ohjelmisto koostuu usein perinteisistä suomalaisista ja kansainvälisistä joululauluista. Hassisen mukaan esiintyjät osoittavat hyvää makua jouluohjelmiston rakentamisessa.

– Joulukonserttien ohjelmisto on tänäkin vuonna laadukasta ja monipuolista.

Kysyntää joulukonserteille riittää. Ensi jouluksi konserttivarauksia kysytään jo nyt, mutta pääsääntöisesti varauksia otetaan vastaan vasta vuodenvaihteen jälkeen.

Suomen eturivin artistien ja yhtyeiden lisäksi Jukka Hassinen arvostaa erityisesti yhteistyötä paikallisten kuorojen, orkestereiden ja Jyväskylä Sinfonian kanssa. Joulukonsertti kuuluu lähes kaikkien isompien kuorojen ohjelmistoon. Oman lisänsä tarjontaan tuovat seurakunnan omien kuorojen joulukonsertit.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun lehtorin, kuorokapellimestari **Rita Varosen** mukaan joulukonsertit ovat kuoroille hyvin tärkeitä.

– Vaikka konserttitarjontaa on jouluna paljon, on yleisökin silloin liikkeellä. Jouluna on myös aivan erityinen tunnelma.

Varonen johtaa muun muassa Jyväskylän Naislaulajia, Kamarikuoro Cantinovumia ja Harjun Laulua, joiden kanssa joulukonsertin valmistelu aloitettiin jo aikaisin syksyllä.

Jokaisella kuorolla on oma ohjelmistonsa, johon pyritään saamaan joka joulu jotakin uutta.

– Tuttuja joululauluja voi esittää vaikka eri tavalla sovitettuna. Yritän myös suosia sekä paikallisten että muiden suomalaisten säveltäjien tuotantoa, Varonen kertoo.

Joulunajan konsertit ja Kauneimmat joululaulut -tilaisuudet www.jyvaskylanseurakunta.fi

Elämästä

Itsenäisyyspäivänä rinta rottingilla

SIRPA KOIVISTO teksti ja kuva

Olen **Kauko Tumanto**. Täytän itsenäisyyspäivänä 94 vuotta. Asun Telkänpesässä, joka on Jyväskylän Sotainvalidien Asuntosäätiön ylläpitämä palvelutalo.

Olen ollut mukana sekä talvi- että jatkosodassa. Talvisodan alkaessa olin juuri täyttänyt 18 vuotta. Lähdin vapaaehtoisena sotaan kaveriporukan mukana, sillä halusimme olla siellä, missä muutkin miehet olivat. Muistan hyvin, miten äitini itki valtakirjaa allekirjoittaessaan. Rintamalla ajattelin myöhemmin itsekin, että voi kun olisin saanut kääntyä takaisin. Olen kuitenkin sitä mieltä, että kun maa tarvitsee apua, ei ole muuta vaihtoehtoa kuin toimia sen mukaan, mitä eteen tulee. Haavoituin jatkosodassa Syvärin taisteluissa keväällä 1942 ja olin toipilaana yli kaksi vuotta.

Olen kotoisin Suonenjoen Iisvedeltä, mutta muutin toipilasaikana Jyväskylään, jonne tuttavat houkuttelivat minut töihin. Työskentelin Valmetilla 33 vuotta, ensin sorvaajana ja viimeiset 14 vuotta työnopettajana Valmetin ammattikoulussa.

Jyväskylässä tapasin myös vaimoni **Miiran**. Harjun kentällä oli rusettiluisteluilta, jossa yksi tuulitakkinen tyttö kiinnitti huomioni. Hän luisteli niin kovaa, että minulla oli työ pysyä samassa vauhdissa mukana. Menimme toipumislomallani naimisiin ja ensimmäinen lapsemme syntyi 1944. Myöhemmin lapsia syntyi vielä kolme lisää.

Vaimoni kuoli kymmenen vuotta sitten. Hän oli halvaantunut seitsemän vuotta aikaisemmin, ja minä sain olla hänen omaishoitajansa. Olimme yhdessä 62 vuotta. Kasvoimme yhteen, ja yhä edelleen toivotan hänelle hyvää yötä joka ilta. Häneltä opin sen, että kaikki asiat pitää sopia ja antaa anteeksi ennen nukkumaan menoa. Tämän olen opettanut myös jälkikasvulleni.

Olen asunut Telkänpesässä kymmenen vuotta. Täällä saan olla täyshuollossa. Joka parempaa pyytää, ei tiedä, mitä pyytää. Työntekijät ovat kuin perheenjäseniä, joiden kanssa vaihdamme kuulumisia. Päivät kuluvat verkalleen. Mottoni on virren 338 sanoin ”päivä vain ja hetki kerrallansa”. Tällä vauhdilla kerkiää oikein hyvin.

En ole enää muutamaan vuoteen juhlinut syntymäpäivääni, mutta Suomen itsenäisyyttä juhlistan rinta rottingilla sytyttämällä ikkunalle kaksi kynttilää. Olen vavisten ja pelolla seurannut maailman nykymenoa. Ei maailmaa sotimalla rakenneta, vaan rauhallisella rinnakkaiselolla.

Kauko Tumanto
Telkänpesän palvelutalossa asuva Kauko Tumanto seuraa maailmanmenoa huolestuneena, ja toivoo, että pelko rauhan murenemisesta on turha.